

RandKrant

M A A N D B L A D

VOOR DE BEWONERS VAN DE VLAAMSE RAND

Brussel-fobie in Vlaanderen nog lang niet uitgewoed
EU-burgers tasten in het duister over Europese
verkiezingen

Figuranten Jozef Janssens
'De Vlamingen hebben in de Guldensporenslag
vals gespeeld'

Kanaaltoerisme steekt een tandje bij

Het Belgisch kaartenhuis voor buitenlanders verklaard

'Buitenlanders die wel eens iets over de Belgische taalwetgeving hebben gehoord, stellen zich over onze taalsituatie de vreemdste dingen voor. Ze zien meteen een kafkaïens labrynt opdoemen, een doolhof waarin je beter je tong zeven keer rond kunt draaien voor je een woord zegt. Of een wereld vol bemoeizucht en koppigheid, waarin iedereen halsstarrig weigert om een andere taal dan zijn moedertaal te spreken. De werkelijkheid is anders.'

Bovenstaand citaat komt uit de recent verschenen brochure 'Als goede burens. Vlaanderen en de taalwetgeving', een initiatief van de Vlaamse regering. Met deze in zes talen uitgegeven brochure wil de Vlaamse overheid alle betrokkenen en geïnteresseerden helpen om inzicht te krijgen in de achtergronden van de complexe taalproblematiek die ondermeer nog regelmatig aan de orde is in de faciliteitengemeenten.

Hoewel er al heel wat inkt is gevloeid over dat onderwerp, loopt de beeldvorming over België en Vlaanderen in het buitenland nog altijd mank. Veel ambassades of buitenlandse ondernemers steunen (bijna) uitsluitend op Franstalige kranten om zich een idee te vormen over het reilen en zeilen in dit land en dat zorgt niet zelden voor een vertekend beeld.

Afgebakende taalgebieden

'Als goede burens' zet de basisinformatie over de taalwetgeving op een rijtje en maakt op een nuchtere manier

duidelijk dat de taalwetgeving geen artificiële politieke ingreep was die zomaar uit de lucht is komen vallen, maar integendeel parallel loopt met belangrijke evoluties in de Belgische samenleving.

Na een summier historisch overzicht over de taalgrens en een eeuw taalwetgeving, belicht het tweede deel de grondwettelijke taalvrijheid en het bestaan van verschillende taalgebieden in ons land. Privé mag iedereen de taal gebruiken die hij of zij verkiest. De taalwetgeving schrijft alleen voor welke taal moet worden gehanteerd in het bestuur, het onderwijs, het gerecht en het bedrijfsleven. Dat gebeurt volgens het territorialiteitsprincipe: de wet heeft taalgebieden vastgelegd waarin één bepaalde taal als officiële taal wordt beschouwd.

De brochure besteedt speciale aandacht aan de bijzondere situatie in Brussel en de Vlaamse rand en geeft aan hoe het hele stelsel steunt op een uitgebalanceerd geheel van afspraken. 'Als aan die afspraken en evenwichten wordt geraakt, zakt het hele bouwwerk als een kaartenhuisje in elkaar.'

Chronische koorts

Die laatste waarschuwing kan zo worden doorgespeeld aan een aantal Franstalige politici die niet ophouden het Nederlandstalig karakter van de rand in vraag te stellen. Zo wil voorzitter Philippe Maystadt van de Franstalige christen-democraten dat België het kaderverdrag over de bescherming van de nationale minderheden ondertekent 'om de Franstaligen eens en voor altijd te verlossen van de Vlaamse pesterijen'. Bovendien wil hij dat het college van gouverneurs dat nu alleen bevoegd is voor taalkwesties in Voeren en Komen, voortaan ook in de Vlaamse rand de taalwetten doet naleven. Totaal onrealistische eisen. Lectuur van de brochure 'Als goede burens' kan de ex-minister uit zijn waan halen. Hij hoeft ze zelfs niet eens in het Nederlands te lezen. De Vlaamse overheid heeft, vanuit haar onthaalreflex, immers gezorgd voor vertalingen in het Frans, Engels, Duits, Italiaans en Spaans.

Johan Cuppens

Inlichtingen en bestellingen: André Verdren, tel. 02/553 56 25, e-mail: andre.verdren@coo.vlaanderen.be.

De brochure kan ook besteld worden op volgend adres: Cel Vlaamse rand, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel.

Belgium explained for foreigners

'Foreigners who have heard a little bit about Belgium's language laws sometimes develop the strangest notions about our situation', it says in the brochure 'Like Good Neighbours. Flanders and the Language Laws', a publication from the Flemish government which is available in six languages. With it, the Flemish authorities wish to offer a straightforward account that will help anyone seeking to better understand the complex language problematic in this country. The brochure devotes special attention to the particular situation in Brussels and the Flemish outskirts, and makes clear how the whole system rests on a delicately balanced series of agreements.

FOTO: PATRICK DE SPIEGELARE

- Sedert 10 jaar voeren kopstukken van de CVP tegen mij een actie van politieke beschadiging. (Wilfried Martens op de persconferentie over zijn weigering om de tweede plaats te accepteren op de Europese verkiezingslijst van zijn partij).
 - Ik zou twijfelen er opnieuw aan te beginnen. Niet door de politieke nederlagen, wel door de enorme wonden die mij zijn toegebracht. (id)
 - Bitterheid kan je overweldigen en je moet je ertegen verzetten. (SP-Eurolijsttrekker Frank Vandebroucke in De Standaard)
 - Hij had perfect kunnen verdedigen dat hij een stap opzij zette voor een vrouw. Ik heb er zelf nooit aan gedacht om plaats te maken, omdat men mij dat nooit gevraagd heeft. (CVP-Eurolijsttrekker Miet Smet in een interview met de VRT radionieuwsdienst).
 - En ik die dacht dat alleen mannen hun wedijver ten top drijven om een eerste plaats, een lauwerkrans of een gele trui om het lijf. (sportjournalist Jan Wauters in De Morgen)
- VAN HOREN ZEGGEN**
- Vrouwen zijn ook schuchter. Je moet meer doen om ze over de streep te trekken. (quizmaster Herman Van Molle in Het Nieuwsblad)
 - Ach, een beetje gezonde concurrentie kan geen kwaad. (Vlaams minister van Volksgezondheid Wivina Demeester in De Morgen)
 - De grote tenoren doen hun eigen ding. Er is geen gezag binnen de partij, er zijn enkel mensen in machtsposities. Sommigen van hen vormen nu een wurgkamertje voor Wilfried Martens. (CVP-militant en notaris Jozef Van Eeckhoudt in Het Nieuwsblad)
 - Dit is een pijnlijk schouwspel. Om het zacht uit te drukken niet bepaald van aard om het imago van de politiek te verbeteren. (Europarlementslid Willy De Clercq in Het Nieuwsblad)
 - Politiek is geen zaak voor overgevoelige mensen of personen die op bestaanszekerheid mikken. De ene dag ben je groot, succesvol en invloedrijk, daags nadien kun je al van je voetstuk vallen. (burgemeester Luc Lampaert (CVP) van Zomergem in Het Nieuwsblad)
 - Toppolitici maken vaak de fout te denken dat ze onmisbaar zijn. (CVP-parlementslid Mark Eyskens in De Standaard)
 - Al sinds 1934 zit er in Leuven een Eyskens in de politiek. De mensen verwachten dat dit zo blijft. (id)
 - Ze zijn nog lang niet van mij verlost. (EVP-voorzitter Wilfried Martens in Humo)

Brussel-fobie in Vlaanderen nog niet uitgewoed 4

Veel Vlamingen moeten niets van Brussel hebben; Ze vinden de hoofdstad vuil, onveilig en men weigert er Nederlands te spreken. Minister van Brusselse Aangelegenheden Brigitte Grouwels heeft een aantal initiatieven genomen om het imago van Brussel in Vlaanderen op te poetsen.

EU-burgers tasten in het duister over Europese verkiezingen 8

FiguranDten 10

Tijl Uilenspiegel wordt vaak voorgesteld als een vrolijke, vrome Vlaming. 'Niet waar', zegt professor Jozef Janssens. Onder zijn redactie verscheen bij het Davidsfonds een boek waaruit blijkt dat Tijl een kwaadaardige schurk was.

Gezond in de rand (3) 13

Provincie, gemeentes en nv Zeekanaal samen in de boot 19

Melanoma Monday, een maandag om tegen zon-dagen te waarschuwen 23

Voor visueel gehandicapten is de Randkrant beschikbaar op cassette. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met het Atelier Helen Keller, tel. 02/466 94 40 of met de redactie.

EN OOK NOG

VAN ASSE TOT ZAVENTEM 6 • APRIL IN DE RAND 14

ZONDER OMWEGEN 18 • RESTAURANDT 20

VAN TUINEN EN HUIZEN 22 • GASTENBOEK 24

COLOFON

Randkrant verschijnt maandelijks op 145.000 exemplaren en is een initiatief van vzw Informatie Vlaamse Rand.
 Hoofdredactie: Henry Coenjaarts
 Eindredactie: Geneviève Ostyn
 Vormgeving: Mega.L.Una, Brussel
 Druk: A. De Cuyper-Robberecht, Zele
 REDACTIEADRES:
 Paardenmarktstraat 48, 3080 Tervuren
 tel 02 767 57 89, fax 02 767 57 86
 Verantwoordelijke uitgever: Henry Coenjaarts,
 Paardenmarktstraat 48, 3080 Tervuren

Hoofdstedelijke pijnpunten overschaduwden pluspunten

Brussel-fobie in Vlaanderen nog lang niet uitgewoed

Vijandig, Franstalig, vuil en onveilig. Veel mooie woorden heeft de doorsnee inwoner van de Vlaamse rand rond Brussel niet over voor de hoofdstad. Onbekend is onbemind, dacht minister Brigitte Grouwels (CVP) en trok met Brusselse Vlamingen het Vlaamse land door. Resultaat: het imago werd enigszins opgepoetst, maar voor de Vlamingen moet er nog beduidend meer gebeuren vooraleer ze Brussel echt zullen koesteren.

4
'Het lijkt wel of Vlaanderen een Brussel-fobie heeft', merkt Vlaams minister voor Brusselse Aangelegenheden Brigitte Grouwels op. 'Rond Brussel wordt een negatief beeld opgehangen van rellen, betogingen en onveiligheid. Dat alles wil ik niet ontkennen, maar er is duidelijk behoefte aan anders gekleurde informatie. Mensen die in de hoofdstad wonen, wonen er graag. Er zijn Nederlandstalige scholen, kinderdagverblijven, culturele centra, theaterzalen. Brussel is absoluut geen betonnen stad, tenzij in de kantoorwijken.'

Quartier Latin voor studenten

Om de 'mooie' kanten van Brussel in Vlaanderen onder de aandacht te brengen, werd een programma van gespreksavonden uitgedokterd onder de noemer 'Brussel in het oog, in het hart'. Vlamingen uit de hoofdstad vertelden tijdens die gespreksavonden die vorig jaar op verschillende plaatsen in Vlaanderen werden gehouden over hun ervaringen, er was een filmpje te zien van Luckas Vander Taelen en er werd een bevraging gehouden. Daaruit blijkt dat bezoekers van de uiteenzetting aan het einde anders en genuanceerder over de hoofdstad dachten

dan voordien. Meer dan de helft van de ondervraagden wijzigde hun visie. Liefst 27% keek na afloop in zeer sterke mate positiever naar de hoofdstad en 21% in beperkte mate positiever. Pijnpunten in de hoofdstad blijven de verkeersproblemen, de communautaire problemen, verloedering, onveiligheid en de integratie van buitenlanders. Bij de pluspunten staan het cultureel en toeristisch aanbod, de centrale ligging en bereikbaarheid, het hoofdstedelijk karakter, de multiculturele stad en de internationale uitstraling van Brussel vooraan.

Brigitte Grouwels is blij met de resultaten van deze eerste 'Ronde van Vlaanderen', maar ze vindt dat het niet bij een eenmalige actie mag blijven. 'Er moeten meer initiatieven komen om de hoofdstad beter te leren ontdekken. Ik geef een concreet voorbeeld: er zijn ongeveer 20.000 Vlaamse studenten ingeschreven aan onze universiteiten en hogescholen. Voor hen is een initiatief in de maak om in het centrum een soort Quartier Latin op te zetten waardoor ze meer worden geïntegreerd in het leven in de stad. Bovendien is Brussel een meertalige stad, wat verrijkend kan zijn als er met een open blik naar wordt gekeken.'

Klein Chicago

Aan die open blik zal duidelijk nog hard moeten worden gesleuteld. 'Een klein-Chicago', zo bestempelt een inwoner uit de randgemeente Humbeek de hoofdstad. 'Belgen zijn bang om er nog te komen. Ik heb niets tegen migranten, maar iedereen moet de wet naleven. Het gerecht is veel te mals, vooral in de hoofdstad. Ik kom al geruime tijd niet meer in het stadscentrum, wel nog op het Heizelpla-

'In de rand wonen veel Brussel-verlaters die vaak kritisch en soms vijandig tegen de stad aankijken'

teau. Het wordt voor de hoofdstad vechten tegen de bierkaai om nog van dat negatieve imago af te geraken.' Ook een gepensioneerde man uit Groot-Bijgaarden denkt er zo over. 'Ik heb 35 jaar in Brussel gewerkt. Toen was het er nog goed. Nu is het er minder plezant. Mensen durven niet meer op straat, vooral als ze een dagje ouder worden.'

FOTO: PATRICK DE SPIEGELAERE

Brigitte Grouwels

José De Dobbeleer uit Wemmel gaat geregeld winkelen in Brussel. 'Maar het is er vuil', vindt ze. 'Bovendien moet je er als Vlaming voortdurend het been stijf houden en voor je taal opkomen. De Vlamingen in Brussel laten er zich te veel doen, Franstaligen komen er duidelijk meer voor zichzelf op.'

Aanwezigheidspolitiek

De Vlaamse beleids mensen in Brussel beseffen maar al te goed dat het gebruik van het Nederlands in de hoofdstad moet worden gestimuleerd om van Brussel een stad te maken waar de beide landstalen gelijkwaardig aan bod komen. Een van de initiatieven die daartoe werden genomen is het project 'Parlando', waarbij anderstaligen worden betrokken bij Vlaamse, culturele initiatieven. Zo worden theaterstukken 'boventiteld', is er een Vlaamse kermis en zijn er muziekop-tredens. Een programma dat, net als de Ronde in Vlaanderen van Grouwels, een aanzet is om het Vlaamse leven in de hoofdstad uit te bouwen, bekend te maken en iedereen de mogelijkheid te bieden om er een affectieve band te smeden.

'Afstand nemen van elkaar lost niets op, samenwerken daarentegen levert alleen maar pluspunten op'

rand kijken niet onmiddellijk positiever naar het tweetalig buurgewest omdat ze er maar op een hoogscheut vandaan wonen.

'In de rand wonen veel Brussel-verlaters', merkt Grouwels op. 'Men kijkt er vaak kritisch tegen Brussel aan, soms vijandig. De inwoners van de rand beschouwen Brussel als een Franstalige stad en zijn ervoor beducht dat die Franstalige olievlek wel eens zou kunnen uitbreiden. In Brussel moet er inderdaad nog veel ten behoeve van de Vlamingen gebeuren. Zowel Vlamingen als Franstaligen moeten zich hier op hun gemak kunnen voelen. Er moet gewerkt worden aan dat wrevelpunt rond de taal. Maar we stellen vast dat ook daar schot in zit en dat meer kinderen van migranten en Franstalige ouders kiezen voor Nederlandstalig onderwijs, onder

meer omdat het het vinden van een job vergemakkelijkt.'

Om de Vlaamse aanwezigheid te benadrukken, wordt er sinds eind februari naast het gratis weekblad 'Brussel, deze week' ook nog een meertalig maandblad verspreid dat eveneens gratis in de Brusselse brievenbussen beland.

Muur rond Brussel

Aan het imago van de hoofdstad moet niet alleen diep in het Vlaamse landsgedeelte worden gesleuteld. Inwoners uit de Vlaamse

meer omdat het het vinden van een job vergemakkelijkt.'

'Een aantal jaren geleden hadden we de indruk dat men vanuit Vlaams-Brabant een muur rond de hoofdstad wilde optrekken om de Vlaamse rand af te schermen tegen de Franstalige bedreiging Vlaams-Brabant, met de zes faciliteitengemeenten, maakt deel uit van Vlaanderen. Brussel is tweetalig gebied. Dat is een verschil dat uiteraard moet worden gerespecteerd, maar gelukkig brokkelt het concept van die muur om Brussel af. Wij voeren vanuit Brussel onder meer positieve gesprekken met de vzw De Rand die de Gemeenschapscentra in de zes faciliteitengemeenten beheert. Er zou een samenwerking moeten ontstaan om de internationale gemeenschap te bereiken. Afstand van elkaar nemen lost niets op, samenwerken daarentegen levert alleen maar pluspunten op. Kijk maar naar de winsituatie op economisch vlak; Vlaams-Brabant put een deel van zijn welvaart uit de aanwezigheid van de hoofdstad van Europa. We moeten zover komen dat het -met respect voor ieders eigenheid- ook op andere vlakken tot een vruchtbare uitwisseling komt.

An Van hamme

Brussels: Unknown, unloved

'Anyone would think that Flanders has a phobia about Brussels', said Minister Brigitte Grouwels. Unknown, unloved thought the minister and so she travelled, with Brussels -based Flemings, through Flanders with a series of discussion evenings, under the banner 'Brussels - in our sight and in our minds'. After such an evening, 27 % of the listeners looked much more favourably on the capital and 21 % to a limited extent. Difficulties that continue to beset the capital are the traffic problems/ (traffic jams), the Community problems, urban degeneration/(deprivation) and feelings of insecurity. Plus points are the range of cultural and tourist attractions on offer, the central location, the metropolitan and pluralistic programme and Brussels' international standing. The minister is pleased with the results of this first 'Tour de Flandres', but feels that it ought not to be a one-off and that more initiatives should be initiated to make the capital better known.

VAN ASSE TOT ZAVENTEM

VLAAMS-BRABANT

Elk weekend op wandel

Wie de provincie Vlaams-Brabant te voet wil verkennen, vindt ongetwijfeld zijn gading in de uitgebreide wandelkalender die onlangs werd gepubliceerd door de Toeristische Federatie van de provincie. In de overzichtelijke gids zijn maand na maand voor het hele jaar 1999 een groot aantal begeleide natuur- streek- en stadswandelingen opgenomen die georganiseerd worden door plaatselijke natuurverenigingen of toeristische diensten. Wie zin heeft kan er quasi elk weekend op uit trekken

om deel te nemen aan 'De wegeltjes van het Zoniënwoud' (Tervuren), de 'Nachtgalen- en vroege vogelwandeling' (Zoutleeuw), de 'Trappistentocht' (Duisburg), 'Bij de Graaf van Coloma' (Sint-Pieters-Leeuw), om maar enkele voorbeelden te noemen. Naast natuurwandelingen bevat de gids ook talloze stadswandelingen in ondermeer Leuven, Diest, Tienen en Halle. Alle wandelingen worden begeleid door gidsen die beslagen zijn in de wetenswaardigheden van de stad

FOTO: PATRIJK DE SPIEGELAERE

of de streek. De meeste wandelingen zijn 6 à 8 kilometer lang en duren zo'n 3 uur. De wandelbrochure bevat alle nuttige informatie, zoals het thema van de wandeling, plaats en uur van vertrek en telefoonnummers van contactperso-

nen waar men terecht kan voor meer gedetailleerde informatie. De brochure ligt graus ter beschikking in de openbare bibliotheken, de culturele centra en de verschillende diensten voor toerisme. U kunt ze ook aanvragen bij de Toeristische Federatie van Vlaams-Brabant, tel: 016/26 76 20.

DE RAND

Wemmel het rijkst, Hoeilaart het groenst

Alles wat u altijd al over uw eigen gemeente had willen weten kunt u vinden in het boek 'Wegwijs in eigen regio'. Al in 1994 publiceerde de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) een eerste Wegwijs waarin alle relevante gegevens over de 65 Vlaams-Brabantse gemeenten werden opgenomen. Die gegevens over ondermeer bevolking, oppervlakte, ruimtelijke ordening, werkloosheid, bedrijvenszones

e.d. werden in de nieuwe editie die begin dit jaar verscheen, geactualiseerd. Rudy Van Mellaert van de GOM stelde voor de aardigheid een lijstje op van gemeenten in Vlaams-Brabant die zich op een of ander gebied onderscheiden. In die lijst zijn de gemeenten uit de rand opvallend sterk vertegenwoordigd. Zo blijkt Drogenbos de kleinste oppervlakte te hebben van alle gemeenten in de provincie, maar op

die kleine oppervlakte bevindt zich wel de grootste concentratie van werklozen. Kraainem is de dichtst bevolkte gemeente van Vlaams-Brabant, maar de meeste woonzones (in % van het grondgebied) bevinden zich in Wezembeek-Oppeem. Hoeilaart, dat 1200 ha. Zoniënwoud tot zijn gemeentelijk grondgebied mag rekenen, is de gemeente met de meeste groene zones en de minste bedrijfsvestigingen. In de buurgemeente Overijse bevinden zich de meeste leegstaande bedrijfspanden, allicht serres die niet meer in gebruik zijn. Wemmel tenslotte komt ietwat verrassend uit de bus als gemeente met het hoogste gemiddeld inkomen in Vlaams-Brabant en Tervuren blijkt het grootste aantal niet-Belgen te herbergen. De 'Wegwijs in eigen regio' kost 400 frank. U kunt het boek bestellen bij de GOM, tel. 02/257 03 33.

FOTO: PATRIJK DE SPIEGELAERE

OVERIJSE

Jaarlijkse Jazzdansdag

Op zondag 2 mei organiseert de Dansworkshop Overijse naar jaarlijkse gewoonte en voor de 12e keer een Jazzdansdag met docent Jac Delsing, een vaste waarde op het gebied van jazzdans. Het maakt niet uit of u een al dan niet ervaren danser bent, want er wordt gewerkt in drie niveaugroepen gaande van geen danservaring tot ervaren dansers. Waar wacht u nog op? Afspraak dus op zondag 2 mei in de Gemeentelijke Sporthal in de Heurkstraat in Overijse. Start groep A om 9 en om 14 uur, groep B om 10.15 en 15.15 uur en groep C om 11.30 en 16.30 uur. Voor meer informatie: tel. 02/687 53 78, 02/687 39 94 of 02/688 02 22.

OVERIJSE

Zwemclub op het droge

Het gemeentelijk Begijn-tjesbad van Overijse is definitief dicht. De steeds maar strenger wordende milieuwetten liggen aan de basis van die beslissing van het gemeentebestuur. Het 28 jaar oude gebouw

FOTO: PASCAL VIGNERON

moet plaats maken voor een gloednieuw zwembad dat tegen de herfst van volgend jaar opengaat. Voor Zwemclub Overijse, de enige zwemclub van Zuid-Vlaams-Brabant, komt de sluiting erg ongelegen. Ze moet noodgedwongen uitwijken naar ander water in Sint-Genesius-Rode of Heverlee. 'Een financiële tegenvaller van formaat,

als je weet dat de club een bloeiende zwemschool heeft met ruim 250 leden. Daarbij hebben we zo'n 30 competitiezwimmers die het héél goed doen. Zij moeten dagelijks trainen om op niveau te blijven. Daarvoor moeten uitwijken kost veel geld', zegt bestuurslid Philippe Beneux. Hij hoopt dat de club bijkomende middelen vindt en dat ze de moeilijke periode zonder al te grote problemen kan overbruggen. **WF**

SINT-GENESIUS-RODE

Bevolkingsregister misbruikt

Een veelzeggende 'N' of 'F' achter de namen in de bevolkingsregisters plaatsen, mag niet. De commissie Justitie tikte facilititeitengemeente Sint-Genesius-Rode hiervoor op de vingers. Volgens de commissie is zo'n taalcode in strijd met de wet op de privacy en met deze op de verwerking van persoonsgegevens. Gemeenteraadslid John Bijloos van SP Rode 2000

TERVUREN/STERREBEEK

Nachtelijke decibels

Elkaar welterusten wensen heeft in de gemeenten rond de luchthaven van Zaventem al lang een bittere bijklank. Niet ten onrechte, zo blijkt uit een geluidsmeting die op verzoek van de actiegroep Wakker Tervuren door luchthavenbeheerder BIAC (Brussels International Airport Company) tussen 3-22 december 1998 werd

gehouden in de Museumlaan. Dat deel van Tervuren ligt in het verlengde van de beruchte startbaan 20, vanwaar jaarlijks de helft van de in totaal ruim 24.000 nachtvluchten uit Zaventem vertrekken. De BIAC-metingen tonen aan dat in sommige wijken van Tervuren de bewoners tot twintig keer per nacht het gedaver van de vrachtvliegtuigen van koerierdienst DHL over zich heen krijgen, waarbij de als storend ervaren 70 decibelgrens ruimschoots wordt overschreden. Dolf Cauwe-lier van Wakker Tervuren wijst met een beschuldigende vinger naar DHL dat 's nachts zijn luidruchtigste vliegtuigen gebruikt omdat die goedkoper zijn. Volgens Roger Withofs van Sterrebeek 2000 is de geluidsoverlast van DHL in Sterrebeek, Kraainem en Wezembeek-Oppem nog onverdraaglijker omdat hier regelmatig pieken worden gescoord van rond 90 decibel. Ondanks de aanhoudende protesten en de onomstootbare meetresultaten ziet het er voorsnog niet naar uit dat de nachtvluchten van DHL boven dit deel van de rand zullen ophouden.

NIEUWS UIT DE GEMEENTEN

DE WITTE BOL VAN KESTERBERG

In het Pajottenland kun je absoluut niet naast Kesterberg kijken. Dat was al zo voor de Frankische tijd. Met zijn 111 en volgens andere bronnen 112 meter boven de zeespiegel, is het de hoogste heuvel -de streekbewoners zeggen 'berg'- van de regio. Geen wonder dat de NAVO daarboven een vaste stek opeiste voor zijn wereldwijd communicatiesysteem. Afgezien van een paar antennes en zendmasten, zit het merendeel van de apparatuur van dit militair communicatiecentrum in een grote witte bol. Waar je in dit stukje Brabant ook gaat of staat, overal doemt deze 'sneeuwbal' op. De NAVO-militairen die het centrum bemanen, kijken daarentegen ongehinderd uit over een deinend landschap, met hier en daar robuuste hoeses en lieflijke dorpjes zoals Bogaarden, verscholen tussen essen, iepen en wilgen.

FOTO: PASCAL VIGNERON

ontdekte de taalcode toen hij merkte dat de gemeentelijke overheid de omzendbrief-Peeters omzeilde door de bewoners bepaalde documenten spontaan in hun taal toe te sturen. De commissie Justitie is van oordeel dat de taal die iemand spreekt niet zomaar mag worden opgeslagen. Rode overtreedt daarmee de wet van 1991 op de bevolkingsregisters en de wet van 1992 op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De commissie Justitie wil nu weten waarop de gemeente zich baseert om de code toe te passen, voor welke doeleinden ze wordt gebruikt en of de inwoners hiervan op de hoogte zijn.

Het gemeentebestuur nam een advocatenkantoor in de arm om op die vragen te kunnen antwoorden.

FOTO: PATRICK DE SPINGELBERG

Op basis van deze antwoorden zal de commissie Justitie een definitief advies uitbrengen.

AVh

Eu-burgers tasten in het duister over Europese verkiezingen

De voorbije weken stond de telefoon roodgloeiend bij de Federale Voorlichtingsdienst. 'We worden overstelpt met tientallen vragen van EU-burgers over de komende Europese verkiezingen van 13 juni. Die mensen willen ondermeer weten wat ze moeten doen om op die tweede zondag van juni in België hun stem uit te brengen', aldus een 'voorlichtster' die haar goed humeur niet verliest bij de telefoonoverrompeling.

Het wordt kort dag voor de Europeanen die in België willen gaan stemmen. Op 31 maart verstrijkt immers de termijn waarbinnen ze zich moeten inschrijven in het kiesregister van de gemeente waar ze wonen. Alleen wie ingeschreven is, mag gaan stemmen.

'Wie erbij wil zijn op 13 juni moet op 31 maart ingeschreven zijn in het gemeentelijk kiesregister'

Kandidaten voor de Europese verkiezingen hebben er alle belang bij dat zo veel mogelijk EU-burgers van hun stemrecht gebruik maken. Elke extra kiezer is immers een mogelijke stem. Die bekommernis spreekt ook uit de brief die europarlementslid Marianne Thyssen (CVP) midden vorige maand

FOTO: PATRICK DE SPIEGELAERE

Marianne Thyssen

stuurde naar de afdelingsvoorzitters van haar partij in de ruime rand rond Brussel en de grensgemeenten.

Opwarmertje voor 2000

'Met die brief wilde ik bijdragen tot de informatieverbreiding', zegt Marianne Thyssen. 'Ik word regelmatig aangesproken door niet-Belgische Europeanen die graag hun stem willen uitbrengen maar niet weten wat ze moeten doen om hun stemrecht effectief uit te oefenen. Sommigen vertelden mij dat ze hun papieren al in orde aan het maken waren om per brief te stemmen in hun herkomstland. Toen ik 'Binnenlandse Zaken' erop wilde attenderen dat er te weinig informatie wordt verstrekt aan EU-burgers, las ik in een krantenadvertentie dat de Federale Voorlichtingsdienst een informatiefolder voor

hen had gemaakt. Ik vond dit belangrijk genoeg om onze afdelingsvoorzitters hiervan op de hoogte te brengen en hen aan te moedigen hierrond actie te voeren in hun afdeling. Het kan de politieke participatie van de Europeanen alleen maar ten goede komen.

Kunnen we spreken van een 'opwarmertje' voor de gemeenteraadsverkiezingen van oktober volgend jaar, als de EU-burgers voor de eerste keer mogen meestemmen?

Marianne Thyssen: Vast en zeker. De lokale mandatarissen moeten beseffen dat de Europese burgers op de kiezerslijsten blijven staan zo lang zij niet vragen ervan verwijderd te worden. Wie nu deelneemt aan de Europese verkiezingen, stemt wellicht ook in het jaar 2000 voor de gemeenteraadsverkiezingen. Kandidaat-gemeenteraadsleden die hun potentiële kiezers aanmoedigen om van hun nieuw kiesrecht gebruik te maken, kunnen er dus misschien ook zelf wel bij varen.'

Snel handelen

Wat de EU-burgers moeten doen om aan de komende Europese verkiezingen deel te nemen, staat haarfijn uitgelegd in een folder die gratis beschikbaar is in alle postkantoren. Die folder leert dat inschrijving op de kieslijst een absolute voorwaarde is om te mogen stemmen. Inschrijvingsformulieren kunt u afhalen bij het gemeentebestuur van uw gemeente. Wie erbij wil zijn op 13 juni moet wel snel handelen: het ingevulde formulier moet u uiterlijk op 31 maart 1999 afgeven in het gemeentehuis. Bij de vorige Europese verkiezingen lieten welgeteld 23.999 EU-burgers zich als kiezer registreren; niet meteen een overdonderend succes. In totaal komen vandaag bijna een half miljoen EU-burgers ouder dan 18 jaar in aanmerking voor inschrijving op de kieslijsten.

Johan Cuppens

EU citizens and European elections

Judging by the number of telephone calls on the subject which have been coming in to the Federal Information Service, a fair number of European citizens living in Belgium are still uncertain about what they need to do in order to vote in the European elections on June 13th. And time is indeed growing short for Europeans wishing to vote in Belgium: March 31st is the final day that they can register to vote in the commune where they reside. Only those who have registered in advance will be able to vote. Registration forms can be picked up at the communal administration, and a folder is available in all post offices explaining precisely what an EU citizen must do to participate in the upcoming European elections.

NIEUW LEVEN IN VILVOORDSE KASSEI

Buurtcentrum wordt kloppend hart van vroegere probleemwijk

Er waait een nieuwe wind door de Vilvoordse wijk De Kassei. In het recent geopende buurtcentrum gonst het van de wekelijkse activiteiten. De oudere Kasseistampers krijgen na al die jaren het gevoel dat de stad en het OCMW eindelijk weer in de wijk aanwezig zijn.

'Er is al een hele weg afgelegd sedert de afronding van het wijkonderzoek met de bewoners', vertellen de kersverse buurtwerkster Els Franssens en OCMW-voorzitter Marc De Valck. 'Met het aanbieden van hun diensten in de wijk komen de stad en het OCMW tegemoet aan de verzuchtingen van de buurtbewoners. Tijdens het wijkonderzoek in De Kassei bleek ook dat veel mensen niet op de hoogte waren van onze dienstverlening. Gehandicapten en bejaarden zien bovendien op tegen de verre verplaatsing naar het centrum van Vilvoorde. Voorts wezen bewoners op het gebrek aan een pluralistische ontmoetingsruimte, het tekort aan speelvoorzieningen en ontspanningsmogelijkheden voor kinderen en het gevoel van (verkeers)onveiligheid.'

Mensen vinden elkaar weer

Voor al het nieuwe buurtcentrum Kassei dat in maart van vorig jaar officieel werd ingewijd, geniet veel bijval bij de wijkbewoners. De centrumleidster van het dienstencentrum Martine Bauwens vertelt enthousiast over de vele ontspanningsactiviteiten die ze uitstippelt met en voor de bezoekers van het dienstencentrum, waaronder ook bejaarden en gehandicapten. Het staat werkelijk open voor iedereen. 'Gepensioneerden die al jarenlang in de wijk wonen, vinden elkaar opnieuw in het buurtcentrum', beamen de gepensioneerden Raymond Van Der Linden en Pieter Van den Broeck. Raymond komt hier niet alleen een pintje pakken maar ook nieuws rapen, want hij schrijft voor de buurtkrant Kassei, het nieuwe visitekaartje van de wijk. Pieter woont al meer dan 60 jaar in de wijk. Hij vergelijkt de huidige situatie met de bloeiperiode van de vroegere Kassei die zelfs over een eigen cinemazaal beschikte. 'Bij de bouw van de nieuwe brug over het kanaal werd een brede asfaltweg getrokken door De Kassei. Het sociale weefsel van de wijk werd verscheurd en de buurt verloederde snel. Maar nu waait er een nieuwe

wind door de wijk', geeft ook Pieter graag toe. 'We komen in het buurtcentrum een pintje pakken, quizzen en ons ontspannen. Als we iets melden aan de politie of stadswachters die hier permanentie doen, hebben we de zekerheid dat ze er ook iets aan doen. Ze blijven niet bij de pakken zitten.'

Inzet alom

Verschillende verenigingen vonden op minder dan een jaar tijd hun weg naar het buurtcentrum, zoals de seniorenclub De Kasseistampers. Andere verenigingen zouden ook 's avonds van het buurtcentrum gebruik willen maken voor hun bijeenkomsten. Door het ontbreken van permanentie is dat voorlopig nog niet mogelijk. Ook jongeren zetten zich in voor de wijk. De vrijwilligers Pieter Vandecasserie en Joke Dekerf, allebei chiroleider, organiseren iedere derde woensdagmiddag van de maand activiteiten voor kinderen van 6 tot 12 jaar. 'Er schreven zich maar liefst veertig kinderen in, waarvan er gemiddeld zo'n vijftientig deelnemen. We vullen dus duidelijke een leemte', constateren ze beiden vergenoegd. De uitstapen en de activiteiten met de kinderen vinden plaats onder toezicht van buurtwerkster Els Franssens. 'De activiteiten op woensdag moeten uitmonden in een volwaardig aanbod voor kinderen', benadrukt schepen en OCMW-voorzitter Marc De Valck. Met de activiteiten voor kinderen wil men ook de ouders dichter bij de school betrekken. Het schoolopbouwwerk spitst zich bewust toe op naschoolse begeleiding omdat uit het wijkonderzoek is gebleken dat dit een knelpunt vormt in De Kassei. De nieuwe buurtwerkster Els Franssens is een echte vertrouwensfiguur in de wijk omdat ze er zelf al tien jaar woont en voordien jarenlang voor het OCMW heeft gewerkt.

Gerard Hautekeur

Tijl Uilenspiegel een vrolijke, vrome Vlaming? Een vrijheidsstrijder? Niets is wat het lijkt. 'Tijl Uilenspiegel is eigenlijk een scabreus en kwaadaardig kereltje, een brutale schurk en oorspronkelijk helemaal geen Vlaming maar wel een Duitser', aldus randbewoner professor Jozef Janssens. Onder zijn redactie verscheen recent het boek 'Uilenspiegel. De wereld op zijn kop', naar aanleiding van de grote Uilenspiegeltenoonstelling in Damme.

Jozef Janssens, die in de Tervuurse deelgemeente Moorsel woont, doceert oude letterkunde en cultuurgeschiedenis aan de KU Brussel en publiceerde al heel wat wetenschappelijke én populariserende bijdragen over de Artur romans, de dierenepiek, de Brabantse letterkunde, het middeleeuwse wereldbeeld en over het belang van het historische bewustzijn. Het leverde hem in 1989 de begeerde Leonard Willemsprijs van de Koninklijke Vlaamse Academie op. Hoe komt de professor aan die uitgesproken belangstelling?

J Ik had de smaak al vroeg te pakken. In het vijfde jaar van de humaniora las ik voor mijn plezier al middelenederlandse teksten en die passie werd nog gevoed door een van mijn leraren daar. Hij had ontzettend veel boeken en die mocht ik dan lenen. Nog vroeger, in de lagere school, wist ik al dat ik in het onderwijs wilde 'staan'. Mijn ouders waren arbeiders en hun droom was dat ik regent zou worden. Tot op de dag dat die leraar zei dat ik best een universitair diploma kon halen, want ik was een goede leerling. Voor mijn ouders was dat ondenkbaar, ook financieel. Met de hulp van die leraar en een aantal andere mensen ben ik toch in Leuven Germaanse kunnen gaan studeren. Na mijn studies ben ik vijf jaar leraar geweest in Brussel, een episode met een beetje een pijnlijke afloop. Het was de tijd van inspraak en leerlingenraden en als jonge leraar werd ik daar het boegbeeld van, wat voortdu-

FOTO: PATRICK DE STRIEBELAERE

Jozef Janssens

'De Vlamingen hebben in de Guldensporenslag vals gespeeld'

rend voor conflicten met de directie zorgde. Op een dag werd ik bij de directeur geroepen die mij het verwijt maakte dat ik de roman 'De komst van Joachim Stiller' van Hubert Lampo op de verplichte literatuurlijst had gezet. Dat kon niet want er kwam een bedscène in! Dat vond ik zo hypocriet, ook omdat ik wist dat er op dat ogenblik pornografie circuleerde in de klas, dat dit incident voor mij de deur dicht deed. Tegelijk is het ook mijn redding geweest; ik ben gaan doctoreren en toen ik daarmee klaar was werd de KU Brussel opgericht. Ik had nooit gedacht aan een universiteit terecht te komen. Al bij al heb ik veel geluk gehad.

De wereld op zijn kop

In 'Uilenspiegel. De wereld op zijn kop' brengt u samen met zes co-auteurs een overzicht van hoe Uilenspiegel van de middeleeuwen tot vandaag voortleeft in de cultuur en meer specifiek in

de literatuur. Daaruit blijkt dat Tijl niet zo'n leuke jongen was.

J Tijl Uilenspiegel is eigenlijk een brutale schurk en minder bekend is ook dat Tijl van oorsprong een Duitser is. Zijn avonturen werden in de zestiende eeuw neergeschreven door de Duitse auteur Hermann Bote, terwijl wij vooral de Tijl kennen uit 'La légende d'Uilenspiegel' (1867) van de Brusselse journalist Charles Decoster. Wat heel vreemd is, is dat de Uilenspiegel van Decoster heel antiklerikaal is; Hij is tegen de kerk en tegen de inquisitie, hij is een geus en toch wordt hij in de 20e eeuw een symbool van het Vlaams katholicisme. Men heeft dat antiklerikale eruit gehaald en de strijd van Uilenspiegel tegen onrechtvaardigheid gesitueerd in de taalstrijd en tegen de Franse onderdrukking. Dat is merkwaardig omdat Charles Decoster over Tijl Uilenspiegel in het Frans heeft geschreven. Het probleem met figuren zoals Uilenspiegel is dat ze soms fungeren om een bepaalde ideologie te helpen uitdragen, ze worden gebruikt. Tijl Uilenspiegel werd door alle rangen en standen voor hun karretje gespannen en zijn avonturen werden afgestemd op de lezersgroep die men wilde beïnvloeden: de ene keer is hij een vrome Vlaming, dan weer pro-Duitsland of anti-Duitsland, en ga zo maar door. Ideologieën hebben blijkbaar altijd iets of iemand nodig om hun bestaan te rechtvaardigen en daarvoor wordt vaak het verleden gemanipuleerd of vervormd zodat het gewenste beeld ontstaat. Dat fenomeen is van alle tijden. Men ziet in Uilenspiegel graag de belichaming van de Vlaamse volksaard. Wij hebben proberen te achterhalen of dat beeld strookt met de werkelijkheid en dan blijkt ineens dat de oorspronkelijke Tijl totaal anders is. We zijn al lang bezig met dit soort onderzoek, de eerste keer dat we het deden was met Reynaert de Vos. Iedereen ziet daarin 'een sympathieke, intelligente vos die met de voeten van de machthebbers speelt', maar dat is een 19e eeuwse interpretatie. Reynaert werd geschreven in de 13e eeuw en was toen geen sympathieke vos maar wel een boosaardige duivel.

Hoe ouder hoe beter

JJ Decoster situeert de belevenissen van Tijl in de 16e eeuw, maar Uilenspiegel is oorspronkelijk een middeleeuws figuur. De kijk van Decoster op Tijl Uilenspiegel is een typisch 19e eeuwse kijk en dat is voor veel zaken zo, niet alleen in België maar in heel Europa. Brugge wordt bijvoorbeeld vaak afgeschilderd als een middeleeuwse stad, vooral door de toeristische sector. De meeste gebouwen dateren echter uit de 19e eeuw en ze werden opgetrokken in neogotische stijl. In de middeleeuwen stonden er in Brugge hoofdzakelijk houten huizen en daarvan zijn er tot vandaag maar twee bewaard gebleven.

Waarom gebruikt men eigenlijk zo graag het etiket 'middeleeuws'?

JJ Als je aan Amerikaanse of Japanse toeristen moet gaan uitleggen dat Brugge eigenlijk grotendeels neogotisch en niet middeleeuws is, tja, dan

'Figuren als Tijl Uilenspiegel fungeren soms om een bepaalde ideologie te helpen uitdragen'

wordt de stad natuurlijk een stuk minder aantrekkelijk. Voor die toeristen geldt nu eenmaal 'hoe ouder hoe beter' en wij gaan dan weer graag prat op ons oud en eerbiedwaardig cultureel patrimonium. Het is een heel moeilijke discussie. Vertel maar eens aan een huwelijkspaar dat mooie foto's wil op een Brugs middeleeuws bruggetje dat dat bruggetje in feite dateert uit 1910 en dat het er in de middeleeuwen helemaal niet was. Blijkbaar houden we ervan om op een middeleeuws bruggetje te staan bij een huwelijk. Als historicus kan ik dan zeggen dat er op die plaats nooit zo'n bruggetje heeft gelegen maar er zullen toen misschien wel gelijkaardige bruggetjes hebben bestaan, dus helemaal onwaar is het nu ook weer niet.

Guldensporen slachtpartij

Wordt er ook vandaag nog aan mythevorming gedaan?

JJ Ja, dat is onvermijdelijk, zodra de ene mythe verdwijnt is er een andere aan het groeien. Mensen hebben blijkbaar mythes nodig, niet alleen in Vlaanderen en niet alleen vandaag. Neem bijvoorbeeld de Guldensporenslag, de grote Vlaamse feestdag. Die slag was een vreselijke slachtpartij en eigenlijk is het geen wapenfeit om feestelijk te herdenken. De Vlamingen hebben daar in alle opzichten vals gespeeld, zonder respect voor de manier of de regels van oorlogvoeren die in die tijd voor strijdende partijen golden; Ze hebben zich heel onridderlijk gedragen! Dat de Guldensporenslag desalniettemin een feestdag is geworden heeft alles te maken met de romantische verbeelding van Conscience, het is zijn uitvinding. Ook hier zit je dus weer met een 19e eeuwse visie die het nu nog altijd doet.

Is Vlaanderen een mythe?

JJ Als Vlaanderen een mythe of een constructie is, dan is België dat ook! Die hele discussie heeft mij lang koud gelaten. Ik ben opgegroeid in Schaarbeek en ik heb daar altijd graag gewoond. Op een bepaald moment, we hadden inmiddels drie kinderen, moesten we kiezen voor een nieuwe woonplaats. Via een samenloop van omstandigheden werd het Moorsel,

FOTO: PATRICK DE SPIEGELAERE

waar we nu zo'n twintig jaar wonen. Ik zal nooit fanatieke standpunten innemen, maar ik kan me wel ergeren aan bepaalde toestanden, bijvoorbeeld in Brusselse ziekenhuizen of rusthuizen waar Nederlandstalige patiënten niet in hun taal verzorgd of behandeld worden. Dat zijn uiteindelijk toch de dingen waar het écht om gaat!

Geneviève Ostyn

De tentoonstelling 'Uilenspiegel. De wereld op zijn kop' is nog tot 2 mei te zien in Damme, Huyse de Grote Sterre. Voor meer informatie: tel. 050/35 33 19.

Het boek 'Uilenspiegel. De wereld op zijn kop' werd uitgegeven bij het Davidsfonds/Clauwaert, ISBN 90 6306 394 6. 272 p., 980 Bf.

Professeur Jozef Janssens

'Tijl Uilenspiegel est en fait une brute doublée d'un scélérat'

le professeur Janssens, de la KUB. Ce dernier a rédigé un ouvrage faisant apparaître que Tijl est en fait un gredin malveillant et brutal et qu'il n'est absolument pas flamand, mais allemand. 'Les aventures de Tijl Uilenspiegel ont été rédigées au 16e siècle par un auteur allemand, alors que nous connaissons principalement Tijl par le biais de 'La Légende d'Uilenspiegel' (1867), du journaliste bruxellois Charles De Coster. Ce Tijl est radicalement anticlérical, mais il a pourtant été érigé au 20e siècle en symbole du catholicisme flamand. Le problème des figures telles qu'Uilenspiegel est l'usage qui en est fait. Tijl Uilenspiegel est invoqué par toutes les conditions sociales et toutes les chapelles pour leur tenir lieu de symbole. Les idéologies ont apparemment toujours besoin de quelque chose ou de quelqu'un pour justifier leur existence, ce qui les amène fréquemment à manipuler le passé afin d'obtenir une image conforme à leurs vœux. Ce phénomène a toujours existé', conclut le professeur.

Tijl Uilenspiegel est souvent représenté sous les traits d'un Flamand associant piété et joie de vivre. 'C'est faux', rétorque

GEZOND IN DE RAND? (3)

Grote schoonmaak van

Dat een samenleving onaangename erfenissen kan achterlaten voor volgende generaties, ondervinden wij momenteel zelf (helaas soms letterlijk) aan den lijve. In Vlaanderen wemelt het van de blackpoints. Er zijn zo'n 16.422 potentieel verontreinigde sites in kaart gebracht. Sinds 1995 en tot 2035 maakt de overheid werk van sanering. De prijs daarvoor wordt geraamd op 270 miljard. Maar door de hoge kostprijs, de beperkte overheidsmiddelen én vervuilers die hun verantwoordelijkheid betwisten, gaat het saneren véél te langzaam vooruit.

12

In groeipool Vlaams-Brabant is grondschaarste een nijpend probleem, want de vraag naar industrieterreinen stijgt enorm. Daarom is het een goede zaak dat oude sites gesaneerd worden. De vervuiling blijft hierdoor beperkt tot de bestaande zones en de druk op de schaarse, resterende groene ruimtes in de rand vermindert.

In de praktijk blijkt de effectieve sanering van oude industriële sites echter een langdurige procedure. Dat is nefast voor wie verse kandidaat-investeerders over de brug wil halen. De situatie bedreigt de schaarse groene ruimten in de regio. Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen pleit er daarom voor dat de overheid dringend grotere budgetten zou vrijmaken om het megaprobleem sneller op te lossen.

Saneringsplicht

Vlaanderen wil de komende generaties een betere leefomgeving aanbieden dan het zelf van zijn voorouders heeft geërfd. Binnen de 40 jaar moeten alle vervuilde sites 'gesaneerd' zijn en mag er geen nieuwe bodemvervuiling meer bijkomen. 'Het in '95 ingevoerde bodemsaneringsdecreet van de Vlaamse overheid legt alle krijtlijnen en werkinstrumenten voor zo'n saneringsbeleid vast', zegt

Karina De Beule van de Openbare Afvalstoffen Maatschappij voor het Vlaamse Gewest (OVAM). 'Om niet te blijven dweilen met de kraan open, geldt vanaf nu de saneringsplicht. De saneringsplichtige is meestal de eigenaar of gebruiker van het terrein. Die kan op zijn beurt wel de saneringskosten verhalen op de saneringsaansprakelijke die de verontreiniging heeft veroorzaakt. Wie vervuiling veroorzaakt, is er alleszins voor aansprakelijk. In Vlaanderen draait op dit moment al in heel wat gevallen de vervuiler zelf op voor de kosten.'

Binnen de 40 jaar moeten alle vervuilde sites gesaneerd zijn en mag er geen nieuwe bodemvervuiling meer bijkomen

Wil dit zeggen dat ook in gevallen van 'historische vervuiling' de schuld kan worden verhaald op, bijvoorbeeld, de erfgenamen?

'Wij verrichten op dit vlak serieus speurwerk', bevestigt Karina De Beule. 'Het kan niet dat de burger hiervoor opdraait.' De OVAM en sommige gemeente- en provinciebesturen hebben op basis van onder meer oude vergunningen een lijst opgesteld van 'mogelijke verontreinigde sites'. Op het vlak van registratie is Vlaanderen, volgens de OVAM, trendsetter. Milieudeskundigen uit de hele wereld komen naar hier om te zien hoe wij het probleem aanpakken. Omdat ons land zo klein is, worden wij immers veel sterker en

vroeger met de neus op de feiten gedrukt.

Geen eenvoudige klus

Als na onderzoek blijkt dat er met een bepaald terrein inderdaad problemen zijn, wordt het opgenomen in het 'register van verontreinigde gronden'. Verdachte bodems (industrieterreinen, oude stortplaatsen) moeten prioritair worden onderzocht. Als de saneringsplichtige in gebreke blijft, maant de OVAM aan om tot sanering over te gaan. Bij historische verontreiniging (ontstaan vóór 1995) is sanering alleen verplicht bij overdracht van grond. Nieuwe vormen van bodemverontreiniging moeten wel onmiddellijk worden gesaneerd. De sanering moet worden uitgevoerd door (door de OVAM) erkende bodemdeskundigen. Alléén als onmiddellijk gevaar dreigt voor de volksgezondheid of het milieu en als de saneringsplichtige in gebreke blijft, kan de OVAM bij hoogdringendheid optreden.

Hoe de sanering wordt aangepakt, verschilt van geval tot geval. De zaken liggen bijvoorbeeld anders in een natuurgebied, dan in een woonzone,

bodem sleept veel te lang aan

een landbouwgebied, of een industriezone. Voor elk probleem wordt telkens afgewogen wat de best beschikbare technologie is (BBT) tegenover niet-excessieve, aanvaardbare kosten. Karina De Beule: 'Nu de overheid effectief de bodemvervuiling in kaart brengt, werken de bedrijven liever mee. Bodemvervuiling houdt een bedrijfszwaardevlies in. Als bedrijven spontaan meewerken, bepalen ze zelf de planning van de sanering. Dit jaar moeten alle grote bedrijven trouwens een grootscheeps bodemonderzoek laten uitvoeren, dat elke vijf jaar herhaald moet worden. Kleinere bedrijfjes krijgen wat méér tijd. Het beleid wil zo pro-actief bodemvervuiling voorkomen.'

Het onderzoek van een vervuilde site bestaat uit drie fasen. In de eerste fase worden lukraak stalen genomen. Onmiddellijk wordt het risico voor de omgeving ingeschat. Bij de minste verontreiniging wordt de vervuiler aangemaand tot verder onderzoek. Een grondig beschrijvend bodemonderzoek moet dan uitmaken of sanering nodig is en hoe ernstig de vervuiling is. Het bodemsaneringsproject dat door de OVAM moet worden goedgekeurd, beschrijft tenslotte op welke manier de sanering dient te gebeuren.

Snellere aanpak

Omdat er op meer dan 16.000 plaatsen sprake is van bodemverontreiniging, is het saneren van de Vlaamse bodem een werk van lange adem. Vóór 2016 moeten alle potentieel verontreinigde sites minstens één keer zijn onderzocht. De sanering van de verontreinigde sites uit het verleden moet vóór 2006 gebeuren. Elke vorm van bodemverontreiniging die dateert van vroeger en die een ernstige bedreiging inhoudt voor de volksgezondheid, moet volgens de planning vóór 2036 van de kaart verdwenen zijn.

Vanuit verschillende hoeken wordt echter sterk aangedrongen op een véél snellere aanpak. Dat kan, als de overheid véél grotere budgetten voor

bodemsanering zou uittrekken dan nu het geval is. Of, als de vervuilers zelf vlugger hun verantwoordelijkheid zouden opnemen.

Die snellere aanpak is nodig om de nadelige gevolgen van bodemverontreiniging voor de volksgezondheid en de natuur tot een minimum te beperken. Vaak weet immers niemand welke 'tijdbommen' her en der in de grond zitten en welke gevaren daaraan verbonden zijn voor mensen uit de omgeving die daar ongewild dagelijks aan worden blootgesteld.

Saneren loont

Nadat ze gesaneerd zijn, kunnen vervuilde sites 'gerecycled' worden. Cargovil (70 ha) en de Renault-site (16 ha), beide in Vilvoorde, zijn twee notoire 'black points' in de rand waarvan de snelle sanering voor heel wat nieuwe jobs zou kunnen zorgen. Volgens Patrick De Vos, directeur van de Kamer voor Handel en Nijverheid van Halle/Vilvoorde, neemt de sanering van beide sites echter veel te veel tijd in beslag met alle nadelige gevolgen vandien. Geïnteresseerde investeerders haken af als ze lucht krijgen van het probleem. Snel saneren zou nochtans lonen, want je zou hier op korte termijn veel tewerkstelling kunnen creëren. Cargovil biedt plaats aan 100 bedrijven en die leveren gemiddeld zo'n 3000 nieuwe jobs op', aldus De Vos. Martin Baert van Renovil, dat de terreinen van de Renault-site commercialiseert is dezelfde mening toegedaan: 'Kandidaat-investeerders houden

Karina De Beule

FOTO: PATRICK DE SPRIET/ALFA

de boot af als ze vernemen dat wij hen binnen het jaar geen zekerheid kunnen verschaffen over een gunstig bodemattest.'

Ook de Bond Beter Leefmilieu pleit voor een versnelde sanering volgens het principe van de Best Beschikbare Technologie (BBT). De volksgezondheid en het behoud van de natuur mogen in geen geval ondergeschikt worden gemaakt aan budgettaire overwegingen', zo luidt het niet geheel onverwacht uit deze hoek.

Marleen Teugels

Voor klachten i.v.m. bodemvervuiling en waterlozingen: milieu-inspectie Vlaams-Brabant: 016/211150. Bij de OVAM kunnen gratis brochures aangevraagd worden; Petra Van Opstal, 015/284284.

The suburbs of Brussels - a healthy place to be?

In the third part of our series on health in the suburbs, our spotlight, this time, settles on soil contamination, a type of pollution which is damaging to the environment and to public health. In Flanders there are thousands of potentially contaminated sites - no fewer than 16 422 have been mapped. Flanders is determined to give generations to come a better environment than the one it, itself, inherited from its ancestors. All contaminated sites must be 'cleaned-up' within the next forty years and no new cases of land pollution may arise to compound the problem. The price tag for that is put at 270 billion, but owing to the high cost price, limited public funds and polluters who dispute their liability, the clean-up is progressing much too slowly.

THEATER

Alles moet weg

De laatste reis van de legendarische Londense zeevaarder Donald Crowhurst inspireerde auteur/acteur Josse De Pauw en componist Peter Vermeersch tot een muzikale theaterproductie.

Via radio-verbindingen bleef de Britse

avonturier in contact met de thuishaven. Op het water voelde hij zich almachtiger dan God. Tot hij op de oceaan verdwaalde en verkeerde positiecoördinaten naar de controlepost doorseinde.

Uiteindelijk verdween hij definitief zonder dat nog iets van hem werd gehoord. Later ontdekten men op het ronddobberende schip een dubbel logboek. Dat van zijn echte tocht was veel bondiger dan het verslag van zijn gefantaseerde trip. 'Weg', de titel van deze Kaaitheaterproductie, bestaat uit tekstflarden en al dan niet gesampelde muziekfragmenten. De voorstelling is opgevat als een reeks 'oefeningen in het weggaan'. Door menigeen wordt 'Weg' het beste stuk van het afgelopen seizoen genoemd.

'Weg': Kraainem. GC de Lijsterbes op 1 en 2 april om 20u.
Res.:02/72| 28 06.

TENTOONSTELLING

Victor Hugo als tekenaar

Tijdens zijn veelvuldig verblijf in België voltooide Victor Hugo (1802-1885) niet alleen literaire meesterwerken als 'Les Misérables'. Hij kon ook goed overweg met houtskool, waterverf en Chinese inkt. Van de 4000 tekeningen die hij ons naliet, worden 105 blikvangers geëxposeerd in het Museum van Elsene.

Zelf omschreef hij zijn tekeningen als 'schamele probeersels en krabbels tussen twee strofen', maar André Breton zou hem later een onbetwiste voorloper van het surrealisme noemen. Een heftig onweer kon Victor Hugo even sterk in vervoering brengen als een mistig landschap of een gotische kathedraal. Vaak legde hij zijn grillige dagdromen in poëtische, grafische indrukken vast. Overblijfselen uit het verleden vond hij het amusantst omdat hij ze het treffendst kon weergeven met behulp van dramatische clair-obscur-effecten. Niet verwonderlijk dus dat zijn toeristische reisverslagen verlicht zijn met tal van tekeningen als aanvulling bij zijn schriftelijke notities.

FOTO: PATRICK DE VIEGHEAERE

Museum van Elsene, tot 25 april.
Dinsdag tot vrijdag van 13 tot 18u30. Zaterdag en zondag: 10 tot 17u. (02/51| 90 84)

THEATER

Uitgepraat

'Verloren taal' is een coproductie van niet minder dan drie Vlaamse theatergezelschappen. Limelight, Antigone en De Schaduw bewerkten samen de sinistere debuutroman 'De verloren taal der kranen' van de Canadese auteur David Leavitt tot een vlot maar chagrijnig familiedrama. Na hun zilveren huwelijksjubileum reageren man en vrouw zo voorspelbaar op elkaar dat woorden bijna overbodig zijn. Al duizend zondagen hebben ze koffiekoeken en taarten verorberd, ondertussen emotioneel naar de drui-

lerige lucht starend. Hun enige zoon heeft het geschopt tot kunstfotograaf. Hij wordt door het leven zo op de proef gesteld dat hij naar de ouderlijke woning moet terugkeren. Daar ruikt hij opnieuw de vertrouwde gerechten en kan hij zich 's morgens weer wassen in de badkamer van zijn jeugd. Maar zal de zorgvuldig klaargelegde zeep ook zijn frustraties weg-schrobben? De drie huisgenoten worden sterk beïnvloed door oppervlakkige televisieprogramma's en wervende reclameslogans die een aangenaam bestaan voorspiegelen. Al die mooie woorden blijken evenwel zuur op te breken. Regisseur Piet Arfeuille, die met Johan Vandembroucke de dialogen herschreef, legt sterk de klemtoon op het mistroostig karakter van een oppervlakkig bestaan. Chris Lomine, Francois Beuke-laers en Jan Van Hecke geven gestalte aan de leegheid.

'Verloren taal'. Op 8/4 Dilbeek, Westrand. Ook op 9/4 in CC Strombeek

TENTOONSTELLING

Art Perspectives International

Art Perspectives International (API) komt andermaal naar Tervuren voor zijn tweede jaarlijkse tentoonstelling die loopt in het Cultureel Centrum Papeblok van 8 tot 12 april a.s. API, dat in september 1997 werd opgericht, is een internationale groep van Engelstalige beroeps- en amateurkunstenaars die ervaring, informatie en ideeën uitwisselen door middel van tentoonstellingen, optredens en kritische discussie.

De leden van API zijn kunstenaars uit de Brusselse regio en de rand die via hun kunst een bijdrage willen leveren tot de internationale dialoog. Aan de tentoonstelling van dit jaar nemen 24 kunstenaars deel

Zij zijn vertegenwoordigd met litho's, schilderijen, foto's, sculpturen, glas-kunst en ceramiek.

CC Papeblok van 8 tot 12 april, dagelijks open van 10 tot 17 uur, tel. 02/768 03 00.

CONCERT

Muzikale lentekriebels

Het symfonieorkest van Vlaanderen viert de komst van de lente met een bloemlezing uit de romantische muziek-literatuur over dat thema, van de hand van bekende en minder bekende componisten. Strawinsky verbaasde in 1913 de Parijse muziekwereld met zijn ritualistisch geïnspireerde 'Sacre du Printemps'. Tien jaar eerder had Josef Strauss in Wenen zijn vrolijke operette 'Frühlingsluft' voltooid. Het 18de eeuwse vioolconcerto 'Primavera' uit de 'Vier Jaargetijden' van Vivaldi verklankt de ontluikende natuur. Uiteraard mag Giacomo Puccini in een loflied op de lente niet ontbreken. Als liefhebber van de Aziatische cultuur was hij in de ban van de seizoenswisselingen. Die passie komt zowel tot uiting in opera's als 'Madame Butterfly' en 'Turandot' als in louter instrumentale composities. Ook Friedrich Robert Volkmann, die vooral in Boedapest bedrijvig was als muziekleraar, schreef naast zijn zwaarvoedige symfonieën ook luchtige lentemuziek. Kurt Atterberg beleefde als Scandinavisch toondichter de voorjaarsmaanden op een totaal andere manier. Dat zijn muziek killer klinkt is wellicht te wijten aan het koudere voorjaarsweer in Noord-Europa. Hoe de lente in Tsjechië wordt aanvoeld, laat Antonin Dvorak ons tenslotte horen.

Serenade voor de lente. Wemmel, GC De Zandloper. Op 29/4 om 20u. Tel. 02/460 73 24.

THEATER

Wannes en Bob

Wat hebben een rasacteur van het

Brugse toneelgezelschap De Korre en een doorgewinterde Antwerpse volkszanger met elkaar gemeen? Als zij Bob de Moor en Wannes van de Velde heten, meer dan je denkt. Hoewel beiden nog lang geen afscheid willen nemen van het publiek, grasduinen ze nu al in hun mémoires. 'De reis naar Dux' is geen theaterstuk en al evenmin een concert, maar toch wordt er gepraat en gezongen over de kleine dingen van het bestaan en de gevoelens die daarmee gepaard gaan. In feite leggen de heren intieme bekentenissen af. Ze analyseren bijvoorbeeld op een psychologische en filosofische manier hun hechte vriendschap. Ze herdenken hun gesneuvelde kennissen en rakelen verbitterd herinneringen op aan de oorlog. Vroegere dromen blijken nu overduidelijk bedrieglijke waanbeelden. Vaak overschaduwde de fictie de realiteit. Maar zijn Wannes en Bob daarom leugenaars? Zeker niet, want wat op een podium wordt gezegd strookt haast nooit met de realiteit.

'Reis naar Dux': 18/4 om 15u in GC de Boesdaelhoeve, Sint-Genesius-Rode (02/381 14 51). Ook op 6/5 in Westrand, Dilbeek en 20/5 in GC de Zandloper, Wemmel.

WEDSTRIJD

De kroon op het werk

Het Centrum voor Amateurkunsten organiseert deze maand een podiumkunstenwedstrijd voor secundaire scholen. Zowel theater en dans als muziek, performance en totaalspektakels komen in aanmerking. Een jury samengesteld uit professionele acteurs en schrijvers als Arne Sierens, Antje De Boeck en Misch Walschaerts bepaalt welke groep een reis naar het zomerfestival van Avignon of een beroepstraining in de wacht sleept. In elke provincie vindt tijdens het weekend van 24/25 april a.s. een selectieronde plaats. De deelnemende scholen uit Vlaams-Brabant worden in het

Gemeenschapscentrum de Bosuil in Overijse-Jezus-Eik verwacht. Alle theaterliefhebbers kunnen de voorstellingen gratis bijwonen. De finale is voorzien op 2 mei in de Stadschouwburg van Antwerpen.

'Kroon op het werk' info 02/555 06 23; GC de Bosuil 24/4: 02/657 31 79. Ludo Dosogne

REIZENDE TENTOONSTELLING

'Plagiaat' uit Zaventem

Zaventem viert dit jaar, net als andere steden in Vlaanderen, de vierhonderdste verjaardag van de wereldberoemde kunstschilder Antoon van Dyck. En daar zijn goede redenen voor. Op doorreis naar Italië in 1629 koos Van Dyck Zaventem als eerste halteplaats uit.

Omdat hij verliefd werd op een van de dochters van zijn gastheer, bleef hij langer dan voorzien. In die periode schilderde hij voor de Zaventemse kerk het altaarpaneel 'Sint-Martinus verdeelt zijn mantel'.

De 28 leden van de Van Dyckkring, die in 1945 door enkele plaatselijke kunstenaars werd opgericht, organiseren ter gelegenheid van het Van Dyckjaar een originele tentoonstelling. Ieder van hen maakte een eigen interpretatie van de Sint-Martinus met paard die Van Dyck schilderde. De tentoonstelling is te bezichtigen op 27 en 28 maart a.s. in het Zaventemse gemeentehuis. In mei reist ze naar Grimbergen, eind augustus staat Mechelen op het programma en in september komt Erps-Kwerps en mogelijk Aalst aan bod. Tegen kerstmis is de tentoonstelling opnieuw te bezichtigen in de kerk van Zaventem.

WF

Kunstatelier Vosdelle maakt vrienden rond de schildersezal

Deze maand toont het kunstatelier 'Vosdelle' van Hoeilaart het beste werk van zijn leden. Gedurende twee weekends hangen er negentig doeken in de Koldam. De kring is al actief sinds 1977. Jacqueline Degryse stond mee aan de wieg en is momenteel voorzitter van de kunstkring die ruim dertig werkende leden telt. We gingen een kijkje nemen in het CC Felix Sohie tijdens een oefenstonde aquarel schilderen.

In het atelier zitten enkele mensen rond een tafel met een stilleven ijverig te schetsen en te aquarellen. Anderen nemen een landschapje over uit een kijkboek of tekenen een bloemstukje naar een prentbriefkaart. 'Eigenlijk zie ik niet zo graag dat ze iets aftekenen uit een boek of zo' zegt Jacqueline Degryse. 'Ze moeten leren werken naar de natuur, de voorwerpen proberen weer te geven zoals ze zijn. Niet kopiëren uit een boek. Dan nemen ze de fouten mee over.'

Broer en zus

Jacqueline is zeventig en gewezen lerares plastische kunsten aan de normaalschool van Laken. 'In feite was het mijn broer die hier in 1977 is gestart met een vriendenkring rond plastische kunsten. Hij vroeg me om hem daarbij te helpen en zo zijn we gestart. In het begin waren we maar met z'n vijven, maar al heel vlug barstte het atelier van mijn broer uit zijn voegen. Toen hebben we van de gemeente een zaal gekregen voor een symbolische huurprijs. Omdat het atelier van mijn broer in de Vosdelle stond hebben we die naam behouden voor de kring.'

Jacqueline is ondertussen bij een dame gaan zitten die een hobbelpaard probeert te schetsen. De kunstenaar corrigeert de tekening en geeft uitleg over de anatomie van het paard. Ze wijst op de ligging van de

spierbundels en trekt met een vaste hand enkele rondingen.

'Ik heb zes jaar academie gelopen', vertelt ze tussendoor. 'Mijn broer heeft gestudeerd in Sint-Lukas. Ik wou dat ook dolgraag doen maar meisjes werden in de jaren veertig

'Boetseren kan helaas niet want we kunnen ons geen dure oven veroorloven om klei te bakken'

nog niet toegelaten in Sint-Lukas. Ik heb mijn examen moeten afleggen voor de middenjury en daarna heb ik 32 jaar plastische opvoeding gegeven aan aankomende kleuterleidsters. Daarnaast gaf ik nog beschrijvende meetkunde in het lyceum. Ik vond lesgeven heerlijk'. Het paard heeft ondertussen vorm gekregen en de dame kan weer aan de slag.

Geen modellen

'Tot vorig jaar hebben we ook naakt getekend', vertelt Jacqueline. 'Dit jaar zijn we daar noodgedwongen mee gestopt. We vonden geen geschikt mannelijk model en ons vrouwelijk model, een meisje uit Tervuren, was bang om 's avonds van Hoeilaart door het bos weer terug naar huis te gaan'. 'We houden ons nu bij olie verf, tekenen en aquarellen. Ook beeldhouwen en boetseren is er met meer bij. Met het heengaan van mijn broer hebben we niemand meer voor het beeldhouwen en om te boetseren hebben we een oven nodig om de klei te bakken maar daarvoor hebben we geen geld. De mensen betalen slechts tweeduizend frank

lidmaatschapsgeld per jaar en dat is te weinig om zo'n oven te kunnen kopen', zegt de voorzitter met spijt in haar stem.

Vriendenkring

Er wordt koffie en cake geserveerd. Jacqueline glundert. 'Zo heb ik het altijd gewild' zegt ze trots, 'een gezellige vriendenkring met mensen die ook sociaal samenhangen. Sommigen hebben een opleiding gehad, maar de meerderheid bestaat uit enthousiaste amateurs en hier vinden die twee elkaar. Er heerst een prettige sfeer en een goede verstandhouding en daar ben ik heel gelukkig om. Ik hoop dat het nog lang zo mag blijven.'

Flor Stein

Tentoonstelling
Vrij Kunstatelier Vosdelle
Zaterdag 20 & 27 maart, zondag
21 & 28 maart in De Koldam in
Hoeilaart. Tel: 02/657 32 66.

Jacqueline Degryse (l.)

Verdacht Gedacht gesignaleerd in Grimbergen

Ruimteschip tilt jongeren over de drempel van het theater

Gert Oste en David De Decker uit Grimbergen startten onlangs met de vzw 'Verdacht Gedacht' waarmee ze het willen gaan maken in de audiovisuele wereld. De jonge initiatiefnemers mikken op scholen en verenigingen die een muziek- of theaterproductie willen opzetten en daarbij professionele hulp nodig hebben. Ze maken ook eigen producties en organiseren op vraag audiovisuele happenings, gaande van muziek, theater, foto, computergraphics tot film en multimedia.

Een van hun initiatieven heet 'Ruimteschip'. 'Onder die noemer brengen we jongeren en verenigingen op een speelse manier in contact met kunst en theater', vertelt het tweetal. In het lyceum in Aalst bijvoorbeeld reizen we met de derde klas een hele dag door de theaterwereld. In de ochtend geven we de leerlingen uitleg over de geschiedenis en het ontstaan van het theater, waarbij ook een rondleiding in een echt theater is voorzien. Nadien verdelen we de klas in kleine groepjes en laten hen met de begeleiders zelf een scenario bedenken. In de workshops in de namiddag moeten ze hun zelfverzonnen kortverhaal uitwerken. Daarbij krijgen ze hulp van regisseurs, muzikanten en choreografen. Zo komen ze in aanraking met alle aspecten van theater, met inbegrip van de muziekkeuze en de decoropbouw. 's Avonds krijgen ze de kans om het zelfgeschreven stuk voor hun medeleerlingen op te voeren.'

Eerste liefde

Het totaalprogramma 'Ruimteschip' is vrij uniek en leert jongeren tussen 8

en 16 jaar stapsgewijs om te gaan met beeld en expressie. Het programma kan worden gespreid over een of meerdere dagen, afhankelijk van het budget waarover de school of de vereniging beschikt. De vzw 'Verdacht

**Het totaalprogramma
'Ruimteschip' leert jongeren
tussen 8 en 16 jaar
stapsgewijs om te gaan met
beeld en expressie**

Gedacht' wordt immers niet gesubsidieerd.' Alle begeleiders zijn net als Gert Oste en David De Decker laatstejaars of net afgestudeerd aan het RITS of aan het Koninklijk Conservatorium. Naast het educatieve aanbod maakt de vzw 'Verdacht Gedacht' ook eigen producties. Zo schreef David De Decker de monoloog 'Chienne' over een meisje dat net vrouw is geworden en op zoek is naar haar plaats in de maatschappij. Haar leven is een chaos

en ze noemt zichzelf 'chienne' - een teef. Toch is ze constant op zoek naar een doel en een rechte lijn in het leven. Eind dit jaar wil Verdacht Gedacht de monoloog laten opvoeren. Op 10 april a.s. staat alvast de première van 'De eerste liefde' op het programma. Gert Oste maakte daarvoor een bewerking van een stuk van Samuel Beckett. Een oudere man blikt terug op een vroegere romance. De toeschouwer moet uitmaken of zijn verhaal echt is of verzonnen.

Televisiedroom

Gert Oste en David De Decker zijn twee handen op één buik. Beiden wonen in Grimbergen, schieten goed met elkaar op en ze zijn de stuwende kracht van de nieuwe vzw, die uit vijf kernleden bestaat. 'We gunnen onszelf de tijd om te groeien en doen in de eerste plaats de dingen die we graag doen', zeggen Oste en De Decker. 'Dat wil niet zeggen dat we activiteiten zouden schuwen die geld in het laatje van de vzw brengen. Zo maakten we recent een videofilm over het begeleid zelfstandig wonen voor een Lierse vereniging die mentaal gehandicapten opvangt. Maar onze grote droom is de televisie. We hebben een voorstel voor een nieuw programma ingediend bij een televisiestation en de kans zit erin dat daarrond proefopnames worden gemaakt. Wie weet wordt 'Verdacht Gedacht' binnenkort

een nieuw productiehuis in het televisiewereldje?

Gerard Hautekeur

Voor meer informatie over de voorstelling De Eerste Liefde die op 10 april in première gaat, kunt u terecht bij de vzw Verdacht Gedacht, Gert Oste: tel. 02/253.17.25 of gsm 0496-25 42 14. David De Decker: tel. 02/269.28.18 of gsm 0495- 41 24 73.

Mijn kinderen liepen lagere school in de andere Hoeilaartse basisschool, die van de Vlaamse Gemeenschap. In de dertien jaar dat ik die school als moeder en supporter bezocht, hoorde ik ook daar het aantal Franstalige leerlingen toenemen en kon ik er het fenomeen bestuderen.

Ik vond het een normale gang van zaken. Ook Franstalige ouders in Vlaamse gemeenten verkiezen voor hun kroost een basisschool die om de hoek of maar een paar straten ver van hun huis ligt. En dat is dan, behalve in een faciliteiten-gemeente, nu eenmaal een Vlaamse school. Dat vinden die Franstalige ouders meegenomen, omdat het prima is dat hun kroost Nederlands leert spreken. Je weet maar nooit hoe goed dat in de toekomst van pas kan komen.

(Geen Belg die niet weet hoe dat gaat. Niet zo lang geleden, nog lang na de oorlog, was immers het omgekeerde het geval. Vele Vlaamse ouders stuurden hun kinderen naar Franstalige scholen om er 'hun Frans' te leren. Omdat die Franstalige scholen doorgaans niet naast de deur lagen, wachtten die ouders met hun operatie tweetaligheid wel tot de kinderen aan de middelbare school begonnen en op kostschool konden gestuurd worden. Daar kregen ze dan behalve Franstalig onderwijs ook nog een zogenaamde 'betere opvoeding'. Wel lang geleden, vooroorlogs en negentiende-eeuws, had je de extremere Belgische situatie dat alle middelbaar en hoger onderwijs Franstalig was. Dat heeft toen de eentaligheid van de elite zozeer in de hand gewerkt dat de Franstaligen er nog altijd een onredelijke pretentie aan overhouden.)

Maar hoe normaal ik de toename van Franstalige kinderen in een Hoeilaartse basisschool ook vond, ik ergerde er mij soms rot aan. Het toppunt van die ergernis is me levendig bijgebleven. Een schoolfeest, de zomerkermis met volksspelen, tombola en bier-tjes. De kinderen rennen rond, de ouders verbroederen aan lange tafels.

EEN STOEL, UNE CHAISE

'Een vervelende randkwestie haalde het nieuws: de Hoeilaartse basisschool Sint-Clemens telt hoe langer hoe meer Franstalige leerlingen. De berichtgeving erover deed denken aan die over scholen met veel migrantenjongeren. De argumenten pro en contra waren immers dezelfde, hadden het over bedreigde eigenheid en gewenste integratie en schermde met allerlei rechten.'

FOTO: RITA DANIELS

Ik wil mee aanschuiven, wijs naar een lege stoel en vraag aan de dichtstbijzittende persoon, een modieuze vrouw, of de stoel vrij is.

'Je ne vous comprends pas,' antwoordt ze nuffig.

Ik bedwing me, neem de stoel niet op om ermee op haar verwaande kop te kloppen, maar neem hem wel op om hem haar te tonen.

'Een stoel,' sis ik, 'une chaise. Vrij? Libre?'

De trut kijkt me ongeïnteresseerd aan, heeft me natuurlijk van de eerste keer verstaan, temeer daar mijn vragend gebaar sprekender was dan mijn vragende woorden.

Zo gebeurde het dat mijn theoretische kijk op de Franstalige kinderen in

Vlaamse scholen botste op mijn praktische ervaring en dat ik het verschijnsel begon te wantrouwen.

En zo kwam het dat ik tegenover de Franstaligen in de Vlaamse randscholen dezelfde houding begon aan te nemen als tegenover de Franstaligen in de Vlaamse randgemeenten: ik wil daar niet moeilijk over doen zolang die Franstaligen zich fatsoenlijk gedragen. Dat wil zeggen: zolang ze zich aanpassen aan hun Nederlandstalige omgeving, om het even of dat nu een school is of het gemeentehuis of - delicaat

- de straat of het zwembad of - nog delicaat - de winkels. Zo simpel is dat. Er zou inzake taalperikelen weinig of niks in de rand aan de hand zijn als de Franstaligen er tweetaligen zouden zijn of zouden worden en het normaal zouden vinden dat een Vlaamse gemeente Vlaams is. Het zou dan prettig verbroederen zijn onder dorpsgenoten, zolang die elkaar maar zouden verstaan, *comprendre*, in alle talen. De Vlamingen zouden de Eurocraten extra les kunnen geven in de uitspraak van 'Maastricht', de Fransen anderstaligen zouden de Vlamingen extra les kunnen geven in europeanisatie.

Gaat die oplossing voor het probleem van de Franstaligen in de rand ook op voor het probleem van de Franstaligen in de Hoeilaartse basisschool Sint-Clemens? Eigenlijk wel, ja. Die Franstalige kinderen moeten maar tweetalig zijn. Dan kan er niet meer over geklaagd worden dat ze de lessen vertragen omdat ze de onderwijstaal niet of onvoldoende verstaan. Maar het is toch net de bedoeling van de Franstalige ouders dat hun eentalige kinderen in de school tweetalig worden? Tut! Tut! Zo'n school moet niet overbelast worden. Vergelijk maar met de migrantenjongeren, van wie wordt verwacht dat ze eerst of tegelijkertijd buitenschools of extraschools taallessen volgen.

Brigitte Raskin

Provincie, gemeentes en NV Zeekanaal samen in de boot

Kanaaltoerisme steekt tandje bij

De VZW 'Kanaaltochten Brabant' organiseert al enkele jaren toeristische en educatieve boottochten op het Zeekanaal Brussel-Schelde en op het kanaal Brussel-Charleroi. Het provinciebestuur van Vlaams-Brabant ondersteunt vanaf dit jaar actief dit kanaaltoerisme.

Vlaams-Brabant heeft drie kanalen: het economisch zeer belangrijke Zeekanaal Brussel-Schelde, het eertijds belangrijke kolenkanaal Brussel-Charleroi en het kanaal van Leuven naar de Dijle dat vandaag zijn economische betekenis heeft verloren. 'Ons uitgangspunt is dat deze kanalen meer te bieden hebben dan waterbe-

de activiteiten voor haar rekening en zorgt er in de mate van het mogelijke voor dat de boottochten worden begeleid door ervaren gidsen. Die geven niet alleen uitleg over de specifieke natuur langs de waterkant, maar zijn ook beslagen in de sociologische, economische en culturele wetenswaardigheden van de streek. 'In het nieuwe toeristische kanaalproject is voorzien dat aan de aanlegplaatsen een autobus klaarstaat zodat de passagiers ook over land met de streek kennis kunnen maken' zegt Toine De Coninck. 'Ik denk bijvoorbeeld aan de jaarmarkt in Vilvoorde, het Rubenskasteel in Zemst, de vele mooie plekjes die Grimbergen te bieden heeft, aan Halle met de Zennevallei, om maar enkele mogelijkheden te noemen. Op die manier willen we de historische centra, de natuurgebieden en andere bezienswaardigheden langs de Brabantse kanalen met elkaar verbinden en toegankelijk maken voor het grote publiek.'

den te noemen. Op die manier willen we de historische centra, de natuurgebieden en andere bezienswaardigheden langs de Brabantse kanalen met elkaar verbinden en toegankelijk maken voor het grote publiek.'

Nieuwe aanlegplaatsen

Ook de NV Zeekanaal doet een duik in het zakje door op verschil-

lende plaatsen te zorgen voor nieuwe aanlegsteigers. Zo krijgt Kapelle-op-den-Bos een overstapplaats, het centrum van Willebroek zestig meter kaaimuur en de Drie Fontein in Vilvoorde een aanmeerplaats. Van haar kant zal de gemeente Willebroek de sluis van Klein-Willebroek weer openstellen in het kader van het verruimde kanaalproject.

Toine De Coninck stipt aan dat er ook met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest overleg wordt gepleegd in het kader van een samenwerkingsprotocol rond cultuur en toerisme en dat met de partners in Waals-Brabant eveneens daarover van gedachten wordt gewisseld. 'Een waterweg stopt

niet aan de grens van een Provincie', zegt hij. 'Ik ben er een grote voorstander van dat het passief uitwisselen van informatie wordt omgebogen tot een hechte vorm van samenwerking.' Een eerste zichtbaar element van die wil tot samenwerking is de nieuwe aanlegsteiger aan de Havenlaan ter hoogte van het Saincteletteplein in hartje Brussel. Samen met de uitgetekende aanlegplaatsen in Halle, Vilvoorde, Zemst, Beersel en Kapelle-op-den-Bos is het een uiting van de nieuwe houding van Brussel en Vlaams-Brabant ten aanzien van het gebruik van hun waterwegen en het verhogen van de aantrekkingskracht van de kanaal- en rivierzones.

Flor Stein

Inlichtingen: Kanaaltochten Brabant, tel: 02/203 14 59, fax: 02/203 07 09.

19

Le tourisme lié aux canaux attire du monde

Trois canaux sillonnent le Brabant flamand: le canal maritime Bruxelles-Escout, le canal Bruxelles-Charleroi et le canal reliant Louvain à la Dyle. 'Nous partons du principe que la vocation de ces canaux ne se limite pas à maîtriser les cours d'eau et à transporter du fret', déclare le député Toine De Coninck, responsable notamment de la politique touristique de la province.

'La navigation est depuis longtemps une attraction touristique, mais les gens sont de plus en plus exigeants et marquent leur préférence pour les excursions d'un jour agrémentées d'activités variées'. Pour cette raison, la province, les communes du canal et la société NV Zeekanaal (Canal maritime S.A.) sont toutes ensemble 'sur le pont' pour unir leurs ressources et élargir les possibilités offertes par le tourisme du canal. Témoin, l'accompagnement des promenades en bateau a encore été amélioré, les embarcadères et les quais se multiplient et il est désormais possible, depuis certains embarcadères, de découvrir le pays en autobus.

heersing en vrachtovervoer', zegt gedeputeerde Toine De Coninck die ondermeer verantwoordelijk is voor het provinciaal toerismebeleid. 'Varen is al lang een toeristische attractie, maar de mensen worden steeds veel-eisender en willen liefst een daguitstap boordevol afwisseling, waarbij iedereen uit het gezin aan zijn trekken komt.'

Boot en bus

De kanaalgemeentes, de provincie en het beheer van de waterwegen, in casu de NV Zeekanaal, trekken aan één zeel als het erop aan komt om het kanaaltoerisme te verruimen. De provincie neemt de promotie van

RESTAURANT

FOTO: PASCAL VIGNERON

Prosit met een 'Grim Bergske' of 'Zaven Temmerke'

Archeologen zitten door- gaans met hun neus in de grond, maar de Grimbergse 'alcohol-archeoloog' René Van Autenboer zit liever met zijn neus in de fles. Hij is gespecialiseerd in het brouwen van eigentijdse drankjes op basis van soms oeroude recepten. En die luisteren in hun nieuwe versie dan naar vertrouwde, streekeigen namen als: 'Elixir de Vilvorde', 'Asper Genever', 'Grim Bergske' of 'Zaven Temmerke'.

Het uitstalraam van Artisanra, de speciaalzaak van René Van Autenboer in Grimbergen, laat een indrukwekkend aantal flessen zien vol artisanale likeuren, historische geestrijke dranken en bieren-van-het-land-van-hier. Binnen in de winkel gaat de aandacht meteen naar een stoet van allerlei fraai ogende flessen. 'Speciaal voor ons ontworpen en gemaakt', zegt uitbater Van Autenboer. Hij werkt onder meer met een glasblazerij in de omgeving van Venetië waar de flessen vandaan komen voor de 'Asper Genever', een drankje met een alcoholgehalte van 35 procent, waarin een echte asperge marineert. Heel apart ogen ook de met de hand gemaakte saffier-blauwe aarden kruiken van de hand van een artisanale pottenbakker voor de 'Swana', ook wel het 'Zaven Temmerke' genoemd. 'Swana', een drank op basis van mede en graanjenever, is opgedragen aan de gemeente Zaventem omdat een middeleeuwse legende wil dat de zus van

veldheer Julius Caesar in de gedaante van een zwaan in Zaventem zou zijn neergestreken.

De graanbrandewijn 'Grim Bergske' zit onder de kurk van een -u raadt het al- bergvormig aarden kruikje. In een geel geribde fles sluimert dan weer

In de 17e eeuw was maraschino uit Dalmatië aan alle Europese hoven bijzonder in trek als liefdesdrank

maraschino uit Dalmatië, het huidige Kroatië. In de zeventiende eeuw was deze maraschino bijzonder in trek aan alle Europese hoven waar hij als liefdesdrank werd geserveerd. De grote vrouwenverleider Casanova zou er zich ondermeer van bediend hebben, maar desalniettemin werd deze likeur verdrongen door de opkomst van andere lustopwekkende middelen.

Elixir doet wonderen

Amper zijn we bij Artisanra aan een tafeltje geplant, of we krijgen een mysterieuze fles onder de neus gezet. De inhoud ziet eruit als een kunstwerk, met kruiden en zaden die bezonken rusten of vederlicht bovendrijven in een mengsel van alcohol. 'Uit deze symbiose zal eind juni een nieuwe geestrijke drank van huize Artisanra voortkomen, die tegen het einde van dit jaar in de winkel zal liggen', zegt René. De 'Elixir de Vilvorde' was zijn eerste

succesnummer. Dit heuse 'paardenmiddel' doet het in de streek bijzonder goed bij vrouwen die tijdens hun maandstonden soms last hebben van buikpijn.

Maar hoe kan Artisanra nu dranken als deze Vilvoordse op de markt brengen zonder patenten te schenden? 'Ik kon gelukkig het originele recept op de kop tikken', zegt Van Autenboer. 'Het patent voor deze bekende Elixir d'Amour uit de negentiende eeuw ging als zoveel andere in vlammen op toen de zolders van het Brusselse Justitiepaleis, waar ze werden bewaard, in 1944 door de afdrupende Duitsers in brand werden gestoken.'

In het winkeldepot 'ontdekken' wij nog een keur van vier vergeten 'historische alcooltjes': 'Falerne' met wortels in het antieke Rome, 'Mirto' een herderslikeur uit zeer oude tijden, 'Knickebein' een 19de-eeuwse cocktail uit Duitsland en Luxemburg, en een oogstrelende goudgele 'Eau de Vie de Danzig', volgens een recept uit het Poolse Gdansk dat in de 15de eeuw in Antwerpen werd opgetekend.

Bedrijven en ook privé-personen kunnen bij Artisanra hun eigen drank laten samenstellen. In overleg met René Van Autenboer worden smaak, kleur en geur bepaald. Er kan vrij gekozen worden voor een eigen vormgeving van de fles en het etiket. Begin nu, want 2000 is niet meer veraf.

F.D.

Artisanra, René Van Autenboer, Beigemsesteenweg 4, 1850 Grimbergen. Tel. en fax: 02/269 27 96.

Oud worden zonder een toontje lager te zingen

Het is 'de mooiste dag van hun oude dag'. Maandag wordt gekoesterd door de rusthuisbewoners van 'De groene linde' en de koorleden uit Rode en omstreken. Dan verdwijnen alle drempels naar het rustoord, want iedereen zingt samen in het rusthuiskoor.

Niet voor niets heeft het OCMW-rustoord 'De groene linde' de reputatie zich perfect in te passen in de kleine dorpsgemeenschap van Rode. Het gebouw ligt midden in het dorp en de bewoners nemen in de mate van het mogelijke deel aan het dorpsleven. Elke dag ontmoeten 60- en 80-plussers elkaar bijvoorbeeld in het nabijgelegen dienstencentrum 'De Boomgaard'. Op maandagnamiddag verdwijnt de drempel naar het rustoord volledig want dan zingen een twintigtal bewoners van 'De Groene Linde' en evenzoveel niet-residentiële koorleden samen. Koördirigente Greta Vandenplas en organist Roger Stoffels die voor de begeleiding zorgt, zijn permanent bezig met het verhogen van het niveau van het rusthuiskoor. De resultaten blijven niet uit; Het koor verzorgt inmiddels niet alleen de missen van overleden koorleden, het zingt ook op verplaatsing. Tijdens de 'Week

van de senioren', bijvoorbeeld, luistert het koor in Rode de mis op. Alle koorleden zijn dan in uniform en iedereen geeft bij die gelegenheden het beste van zichzelf.

18 strofen uit het hoofd

Greta Vandenplas is een laatbloeiër. Ze zingt in koren, is soliste, volgt muziekstages bij zangpedagoge Dina Grossberger, beschikt over een indrukwekkend mooie contralto-tenorstem en leidt het rusthuiskoor muzikaal in goede banen. 'Drie jaar geleden vroeg de animatrice van het rustoord, Paula Verschaeren, of ik de bewoners een paar liedjes kon komen aanleren. Sindsdien ben ik er elke week, vertelt Greta Vandenplas. 'Alle koorleden menen het ernstig, willen er iets van maken en dat lukt echt. Oudere mensen kunnen nog heel veel. De meesten beschikken over een indrukwekkend repertoire. Ze zijn immers opgegroeid in een tijd waarin veel meer gezongen werd. Op school kregen ze een hoop liederen aangeleerd, want dat was toen een manier om het geheugen te trainen. Veel oudere mensen kennen daarom vandaag nog altijd heel wat liederen van buiten; 18 strofen van 'Te Lourdes op de bergen', dat is geen uitzondering. Zelfs dementerenden slagen erin om teksten woordelijk mee te zingen. Zingen blijft ook

Veertig vrouwen en drie mannen, werken zelfzeker het repertoire af. 't Kapelleke van de linde' krijgt extra aandacht, want dat lied heeft de over-

'Oudere mensen zijn opgegroeid in een tijd waarin veel meer gezongen werd en kennen nog heel veel liedjes uit het hoofd'

leden bewoonster Jeanne Ragoen nog geschreven toen ze '84 was. 'On n'a pas tous les jours vingt ans' weerklinkt; Hier zingen zowel Nederlands- als Franstaligen eensgezind elkaars taal. Alle woorden begrijpen is niet zo belangrijk, als het maar goed klinkt.

Vrijwilligster Rosette Demol heeft haar kleinkind meegebracht om alles vlot te laten verlopen. Stoelen klaarzetten, bejaarden in hun rolstoel naar de zaal rollen, helpen met de koffie. 'Niet alleen het samen zingen maakt elke maandagnamiddag tot een feest', vertelt ze. 'Er is ook de 'ambiance' erin, met natuurlijk koffie en koekjes.' Het feest kan dan niet meer stuk. Er wordt gedanst, er worden soms zelfgemaakte liedjes gezongen en zelf geschreven verzen gedeclameerd. Tot het busje er aankomt om de mensen die niet in het rustoord wonen naar huis te brengen.

Fantastisch

'Wat in ons rusthuis gebeurt is fantastisch', zegt een trotse directeur Robert Geeraerts. 'Onze bejaarden blijven deel uitmaken van de dorpsgemeenschap. Er heerst een sterk wijkgevoel in het koor. De mensen zijn blij ergens bij te horen, deel te kunnen nemen, en voelen zich daardoor des te meer geborgen.'

Marleen Teugels

op latere leeftijd een goede geheugentraining. Er moeten bijvoorbeeld pauzes worden gerespecteerd en daar is echt wel oefening voor nodig'

Als het maar goed klinkt

'Tiritomba' klinkt het in koor als wij komen luisteren.

FOTO: PASCAL VIGNONOR

van huizen en tuinen

FOTO: JASPAAL VINGHOUW

Met het planten van geboortebomen herleeft een oude traditie

Het gebruik om bij de geboorte van een kind een boom te planten, gaat terug op een oude traditie. De oudste schriftelijke vermelding komt uit Zwitserland waar in de 15de eeuw appelbomen werden geplant bij de geboorte van een jongen en peren- of notenbomen voor meisjes. De laatste jaren hebben een aantal Vlaamse gemeenten opnieuw aangeknoopt bij die traditie. Tegenwoordig zouden voor jongens bij voorkeur eiken en beuken en voor meisjes linden en essen worden geplant.

Vandalisme

In Grimbergen opteert ongeveer de helft van de ouders die een geboortepremie aanvragen, uiteindelijk voor de geboorteboom. Aanvankelijk konden de ouders kiezen tussen verschillende boomsoorten en werden de bomen op verschillende plaatsen in de gemeente aangeplant. Elke boom kreeg een naamplaatje met de naam van de boom en de naam en de geboortedatum van het kindje. Maar na verloop van tijd rezen er echter problemen: een aantal jonge boompjes stierven, wellicht omdat de grond waarin ze geplant werden niet de goede samenstelling had. Ook had men nogal last van vandalisme: jonge boompjes werden afgerukt en naamplaatjes verdwenen. Bovendien kampte de gemeente met plaatsgebrek.

Boomgaard

Daarom besliste de gemeenteraad in 1994 om het over een andere boeg te gooien. Voortaan zouden de geboortebomen slechts één keer per jaar wor-

In de Brabantse gemeente Grimbergen kunnen de ouders van een nieuwgeborene sinds enkele jaren kiezen tussen een geboortepremie of een geboorteboom. Klaarblijkelijk vinden nogal wat jonge ouders het planten van een boom die de naam draagt van hun spruit aantrekkelijker dan het opstrijken van een geboortepremie. Verschillende locaties in Grimbergen zijn al vol en ook op het oude vliegveld zie je door het 'geboortebos' de bomen bijna niet meer.

den aangeplant - tijdens het derde weekend van november, in aanwezigheid van de ouders en hun kinderen - op een nieuw aangelegd gemeentelijk

Over enkele jaren kunnen de kinderen in de boomgaard bij de Charleroyhoeve het fruit van hun geboortebomen komen plukken

domein rond de geklasseerde Charleroyhoeve. Omdat dat domein volgens het Bestuur voor Monumenten en Landschappen moest worden beplant met hoogstammige fruitbomen, zoals dat vroeger op die plaats het geval was, besliste de gemeente om van de

nood een deugd te maken en er met de geboortebomen een boomgaard aan te leggen.

Voortaan konden de jonge ouders van Grimbergen kiezen uit verschillende appel- en peersoorten, kersen, pruimen, mirabellen, moerbeien, enz. Om vandalisme te vermijden werd aan de ingang van de boomgaard één bord geplaatst met de namen van alle nieuw-geborenen. Over enkele jaren kunnen de kinderen het fruit van hun geboorteboom komen plukken. En nog enkele jaren later, wordt het misschien de ideale ontmoetingsplaats voor verliefde koppeltjes, onder de schaduw van een bloeiende kerselaar, en is de cirkel rond...

Geboortes

In totaal werden er de voorbije jaren meer dan 300 fruitbomen geplant rond de Charleroyhoeve en is de boomgaard vol, zodat de gemeente een nieuwe locatie voor de geboortebomen moest zoeken. Dat werd eerst het gemeentelijk park Liermolen. Toen ook dat vol stond, werd vorig jaar op het oude vliegveld van Grimbergen gestart met de aanleg van een 'geboortebos'. 120 nieuwgeborenen en hun fiere ouders waren er in november vorig jaar getuige van hoe hun geboorteboom werd geplant. Ze konden kiezen uit winter- en zomereik, es en groene en rode beuk. Ook dit jaar zullen er opnieuw geboortebomen worden geplant. Alleen moet nog wel worden beslist waar ze ditmaal zullen komen, want ook het vliegveld raakt stilaan vol.

Paul Geerts

EERSTE MELANOMA MONDAY IN BELGIË

Een maandag om tegen zon-dagen te waarschuwen

'Ik heb een bruine huid en ik bruin heel makkelijk, dus ik hoef me niet in te smeren', of 'ik moet geen zonnecrème gebruiken want als ik in de zon zit dan is dat altijd onder een parasol', of ook nog 'ik heb nooit in mijn leven zonnecrème gebruikt en ik heb nergens last van'. Het zijn maar een paar van de misverstanden die de Belgische dermatologen uit de wereld willen helpen met de sensibiliseringscampagne Melanoma Monday die op 26 april a.s. voor het eerst in ons land wordt gehouden.

Het doel van die campagne is niet alleen misverstanden uit de weg ruimen maar ook het publiek sensibiliseren voor de UV-problematiek en het stijgend aantal huidtumoren (waaronder het maligne melanoma). De initiatiefnemers willen duidelijk maken wat de risico's zijn, wat risicofactoren zijn, hoe je ze kunt herkennen, wie een risicopersoon is en hoe men zich moet beschermen tegen de zon. Overdaad schaadt, zoveel is duidelijk, en dat geldt zowel voor de zon als voor de zonnebank.

Gratis consultatie

In het buitenland bestaat Melanoma Monday al jaren, maar op 26 april heeft België zijn éérste Melanoma Monday (een melanoma of melanoom is een meestal kwaadaardig gezwell, een maligne melanoma is

een ernstige vorm van huidkanker die ontstaat in pigmentvlekken of in pigmentcellen van de huid). Op die dag kunnen risicopersonen (zie kader) gratis, maar wel op afspraak, een dermatoloog raadplegen, van 10 tot 12 en van 16 tot 18 uur. Deelnemende dermatologen maken zich kenbaar door het logo van Melanoma Monday op een sticker of een affiche op een zichtbare plaats in de wachtzaal aan te brengen.

Tijdens zo'n raadpleging worden er onder meer vragen gesteld over de persoonlijke en familiale voorgeschiedenis wat melanoma betreft. Andere dermatologische problemen komen niet aan bod. Na de huidinspectie krijgt de patiënt een kaart voor zijn of haar huisarts en die beslist dan of er een biopsie wordt genomen (een biopsie is het weefselstukje dat verwijderd wordt voor een biopsie, een biopsie is een onderzoek van dat weefsel). Een tweede kaart gaat (anoniem) naar de Melanoma Monday Task Force voor statistische verwerking en een derde kaart wordt bijgehouden door de dermatoloog.

Bruinrage

'De gratis consultaties zijn er voor mensen die voorbeschikt zijn, de bedoeling is dat er vooraf een selectie wordt gemaakt', aldus dr Thomas Maselis, een van de initiatiefnemers.

'We hebben geprobeerd om de campagne een zo breed mogelijke basis te geven. Zo hebben we de goedkeuring van de Orde van Geneesheren, van de meeste verenigingen voor kankerbestrijding, van de wetenschappelijke vereniging en de beroepsvereniging voor dermatologen en werken we samen met de huisartsen.'

De campagne komt zeker niet te vroeg, het aantal melanomen is sinds het begin van de jaren zestig heel sterk toegenomen; wereldwijd worden jaarlijks zo'n 70.000 nieuwe gevallen vastgesteld. Die toename wordt in verband gebracht met een veranderd gedrag: op vakantie gaan, zonnebaden, het dragen van badpakken en het streven naar een bruin tintje. In België worden jaarlijks zo'n 400 gevallen van melanoom gemeld aan het Nationaal Kankerregister, maar artsen vermoeden dat het reëel aantal gevallen hoger ligt.

Geneviève Ostyn

Erster Melanom Monday in Belgien

Im Ausland gibt es diese Initiative bereits seit längerem, dieses Jahr wird auch Belgien am 26. April den ersten 'Melanom Monday' durchführen. Es handelt sich dabei um eine Aktion, die die Menschen hinsichtlich der UV-Problematik für die Haut sensibilisieren will. Die Initiatoren wollen Risiken und mögliche Schädigungen verdeutlichen und darüber hinaus auch über Risikogruppen und Schutzmöglichkeiten vor einer schädlichen Sonnenbestrahlung informieren. Am 26 April dieses Jahres können sich die Personen der Risikogruppen umsonst - aber nach Terminabsprache - von einem Dermatologen untersuchen lassen. Dermatologen, die an der Aktion teilnehmen wollen, verwenden bitte zur Kenntlichmachung das Logo, das auch auf dieser Seite zu finden ist.

Wie loopt risico?

- Iemand met een persoonlijke of familiale voorgeschiedenis van melanoma;
- Iemand die veel en onregelmatige pigmentvlekken heeft, vlekken die plots van uitzicht veranderen of vlekken die jeuken of bloeden;
- Iemand die gemakkelijk verbrandt in de zon en die niet makkelijk bruint;
- Iemand die in kinder- en tienerjaren fel zonnebrand opliep;
- Iemand die binnenshuis werkt en die na het werk de zon opzoekt om zich te ontspannen.

Bij de campagne hoort ook een folder die duidelijk maakt hoe iemand zichzelf regelmatig kan controleren.

Te weinig zon en te veel stress in België

Aroonwan Koszykul woont al sinds 1974 in ons land. Eerst woonde deze Thaise in Brussel, daarna in Grimbergen, om vervolgens een vaste stek te vinden in Overijse. Koszykul, getrouwd met Antwerpenaar Erik Bergens, is viertalig. Voor haar zoon en dochter is Nederlands de eerste taal. Met haar burenspreekt Koszykul eveneens Nederlands. 'Omdat dat zo hoort', zegt ze. Toch waren de eerste Nederlandse lessen voor deze Thaise niet altijd eenvoudig. Ze werkte onder meer als stewardess bij Sabena en is sinds twee jaar vertegenwoordigster van de toeristische overheid van Thailand in Brussel.

24

'Ik woon in twee landen, zowel in België als in Thailand. Tot op de dag van vandaag heb ik nog altijd een zwak voor Thailand, maar ik verblijf wel al sinds 1974 in België. Momenteel woon ik in Overijse, daarvoor woonde ik in Brussel, Evere, Strombeek-Bever en Grimbergen. Ik ben begonnen als stewardess bij Sabena. Omdat ik Thai sprak, vroeg Sabena mij om de vluchten naar Thailand te begeleiden. Ondertussen probeerde ik ook Nederlands te leren, maar dat was niet eenvoudig. Ik volg-

de in Strombeek-Bever één uur taallessen per week, maar dat bleek op lange termijn niet combineerbaar te zijn met mijn beroep. Vliegen is immers geen job van 9 tot 5.

Ik besloot daarop om zes maanden verlof zonder wedde te nemen en schreef me in voor een intensieve cursus in een talenschool in Brussel. Daar sprak ik drie uur per dag Nederlands en sindsdien gaat mijn taal er alleen maar op vooruit. Naast het Nederlands beheers ik ook Thai, Engels en Frans.'

'Ik begrijp niet goed waarom Nederlandstaligen en Franstaligen in de rand het niet altijd met mekaar kun-

'Europeanen zeggen vlugger wat er op hun lever ligt, bij Aziaten is dat niet gebruikelijk'

nen vinden. Ik vind dat iedereen zoveel mogelijk talen moet leren spreken. Taal is immers rijkdom.

Flapuit

In Thailand zijn de mensen heel open ten opzichte van buitenlanders. Er is niet dezelfde grote materiële rijkdom als in het westen, maar de Thai lijden ook geen honger. Het land beschikt over voldoende natuurlijke rijkdommen. Europeanen en Aziaten verschillen in nogal wat opzichten van elkaar; Europeanen zijn meer flapuiten. Ze zeggen bijvoorbeeld vlugger wat er op hun lever ligt. Bij Aziaten is dat niet gebruikelijk. In het begin had ik het daar in België wel even moeilijk mee, maar dat went. Nu laat ik ook al veel vlugger merken als er iets me niet zint.

Hét grote verschil tussen de Europese en de Aziatische landen blijft echter de zon en de stress. Van het eerste

FOTO: PASCAL VIGNERON

is er in België te weinig, van het tweede te veel. Ik ga niet alleen regelmatig naar Thailand om mijn familie te bezoeken, maar ook om even op adem te komen, weg van alle drukte.

Thailand vakantieland

Na mijn job bij Sabena werkte ik een tijd in een import-export zaak van Thaise producten. Nu ben ik al twee jaar vertegenwoordigster van de toeristische overheid van Thailand met een bureau in Brussel. Ik was zeer vereerd dat ik mijn land mocht promoten op de Asia-Fair begin februari in Wemmel waar Thailand dit jaar gastland was. De beurs werd door maar liefst 3500 mensen bezocht, wat erop wijst dat het toerisme naar Thailand in de lift zit. In 1996 bezochten ruim 40.000 Belgen ons land. Dit jaar verwacht de toeristische dienst er zo'n vijftigduizend. De Belgen beginnen Thailand duidelijk te ontdekken.

Aroonwan Koszykul

Living in Overijse

Aroonwan Koszykul has been living in Belgium since 1974: first in Brussels, then in Grimbergen, and now in Overijse, together with her husband from Antwerp and their two children. She first had a job as a stewardess for Sabena, then she worked in an import-export firm, and for the past two years she has been working as a representative of the Tourism Office of Thailand. 'The big difference between European and Asian countries remains the sun and the stress, of which there is too little of the first and too much of the second in Belgium. I go regularly to Thailand not only to visit my family, but also for a break from all the pressure', says Aroonwan, who moreover speaks four languages: Thai, English, Dutch and French. 'I feel people should try to speak as many languages as possible. Every language is an inexhaustible resource.'